СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CVII П'ЯТНИЦЯ, 7 ЛИПНЯ 2000 ЧИСЛО 27 VOL. CVII FRIDAY, JULY 7, 2000 No. 27

Діяспорна Олімпіяда-2000: традиція живе!

Раїса Галешко

Історія діяспорних олімпійських ігор не така вже й багата: перша Олімпіяда відбулася 1936 року, друга – 1988-го, і ось третя, Олімпіяда-2000. Кожна з них має свою історичну віху: Олімпіяда 1936 року привернула увагу Америки до України, яка лише дватри роки перед тим пухла і вимирала з голоду; у 1988 році спортивна діяспора відзначила 1000-ліття Хрещення Руси-України; нинішня ж Олімпіяда позначена 50-літтям Українського Американського центру "Тризуб" та початком третього тисячоліття. І ще третя Діяспорна Олімпіяда знаменита тим, що вперше незалежна Україна була з нами. Всі три олімпіяди проводились у Філядельфії, тому на сьогодні місцевість Горшам поблизу Філядельфії, де знаходиться український спортивний центр "Тризубівка", вже набув собі ім'я столиці українських діяспорних олімпіяд.

Саме тут, на "Тризубівці", з 1 по 4 липня проходили змагання діяспорних спортовців – Олімпіяда-2000. Оселя "Тризубівка" була побудована 22 роки тому, займає 40 акрів землі і найбільше серед усіх наших осель в Америці достосована до проведення спортивних заходів. Тут є 5 футбольних полів, 2 волейбольні корти, 4 тенісові. Правда, бракує басейну (орендують в одній із шкіл Філядельфії), та бігових доріжок для легкоатлетів. В просторих приміщеннях офісу "Тризубівки" досить місця для шахістів, для відпочинку в барі і зустрічі з друзями – цього року з'явилася нова прибудівка і веранда.

Погода видалася, як на замовлення, – сонячна, тиха, не спекотна. Перший день Олімпіяди в суботу почався без церемоній відкриття, а з місця – до діла. Сонце щойно піднялося з-за лісу, трава була ще густо вкрита росою, а спортовці – діти й дорослі – вже розминали м'язи, готуючись до відповідальних турнірів. Першого дня відбулися змагання з футболу, плавання, шахів, тенісу, волейболу і гольфу. Наступні два дні змагання продовжувались, а останній день Олімпіяди, вівторок, власне був присвячений обговоренню змагань та відпочинку.

Детально про перебіг змагань, переможців і нагороди буде надруковано в наступних числах "Свободи". Сьогодні ми обмежимося

(Продовження на стор. 5)

Законопроєкт Президента про зміни до Конституції відповідає Основному Закону –

такий висновок Конституційного суду

КИЇВ. 29 червня. – Конституційний суд України визнав проєкт Закону "Про внесення змін до Конституції за результатами всеукраїнського референдуму за народною ініціятивою", поданий до Верховної Ради Президентом, таким, що відповідає вимогам статтей 157 та 158 Конституції України. Про це зазначається у висновку Конституційного суду, оприлюдненому у четвер, 29 червня. Зокрема КС встановив, що запропоновані зміни до Основного Закону "не обмежують права та свободи людини і

(Закінчення на стор. 5)

Економічний форум у Зальцбурзі

Віктор Ющенко: Україна демонструє політичний курс на европейську інтеграцію

Прем'єр-міністер України Віктор Ющенко взяв участь в Економічному форумі країн Центральної та Східньої Европи, що відбувся минулого тижня в австрійському місті Зальцбурзі. У роботі форуму, який є частиною Всесвітнього економічного форуму у Давосі, беруть участь голови держав, міністри та парляментарії з країн Східньої та Центральної Европи.

Економічний форум у Зальцбурзі продемонстрував значне зростання зацікавлености інвесторів до України. Про це в інтерв'ю журналістам заявив міністер фінансів України Ігор Мітюков. Міністер наголосив, що на зустрічі з прем'єр-міністром України Віктором Ющенком у рамках форуму "заля була заповнена", при-

(Закінчення на стор. 6)

■ У ШВАЙЦАРІЇ І США ЛАЗАРЕНКА ВИЗНАЛИ ВИННИМ Стор. 5

■ ХТО НЕСЕ РАДІСТЬ ХВОРИМ ДІТЯМ? Стор. 11

■ УКРАЇНЦІ ДІСТАНУТЬ НАЙБІЛЬШЕ У СХІДНІЙ ЕВРОПІ ВІЗ ДО США Стор. 12

■ НАЗВЕМО ПОІМЕННО СТАЛІНСЬКИХ КАТІВ Стор. 15

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

НБУ збереже стабільність валюти

КИЇВ. – Національний банк України збереже стабільність на валютному ринку до кінця року, навіть якщо Міжнародний валютний фонд не відновить фінансування за програмою EFF, повідомив керівник групи радників НБУ Анатолій Дроб'язко. За його словами, тепер немає необхідности у зовнішньому фінансуванні, "і те, що Україна з вересня минулого року живе без підтримки МВФ, є тому свідченням". НБУ своєчасно здійснює всі виплати в рамках обслуговування зовнішнього боргу без відчутних втрат для валютних резервів (ліквідні валові міжнародні резерви НБУ станом на 21 червня ц.р. становили 926 млн. дол.). Крім того, спостерігається постійний приплив валюти як з боку суб'єктів господарювання, так і населення.

Ліві партії – проти економічної політики влади

КИЇВ. – Понад 300 представників лівих партій пікетували будинок Адміністрації Президента, протестуючи проти економічної політики влади. Демонстранти пройшли по Хрещатику під антиурядовими гаслами. Вони незадоволені підвищенням тарифів комунальних послуг та цін на ряд продуктів харчування, а також скорочення урядом програм соціального захисту населення. Представники Комуністичної та Соціялістичної партій також провели пікетування Будинку уряду. Лідер комуністів Петро Симоненко на 5-му з'їзді КПУ, що відбувся 24-25 червня в Києві, закликав до посилення акцій протесту прихильників лівих сил щодо нинішньої економічної політики виконавчої влади та Президента Леоніда Кучми.

В.Семиноженко вважає за необхідне вдосконалити Конституцію

КИЇВ. – Парляментські вибори 2002 року і наступні президентські вибори мають відбуватися за вдосконаленою дієвою Конституцією, вважає один із авторів Конституції, народний депутат України, академік Національної Академії Наук України Володимир Семиноженко. На його думку, нові конституційні зміни в Україні передусім мають спрямовуватися на вдосконалення взаємин між Кабінетом міністрів і парляментом; на підвищення якости парляментських рішень, посилення ролі регіонів у політичному й економічному житті держави. На першому етапі Конституція оформила і закріпила основи української демократії, а завданням нового, сучасного етапу конституційного реформування є принципове вдосконалення всієї політичної системи.

Парляментська більшість зросте на 10 депутатів

КИЇВ. – Парляментська більшість зросте на 10 депутатів - так прокоментував результати довиборів до Верховної Ради України, які відбулися у неділю, 25 червня, директор Київського центру політичних досліджень та конфліктології Михайло Погребинський. Однак, на його думку, потрібен час, щоб їх детальніше проаналізувати і розібратися, чи є "підтримка влади плюс гроші достатньою умовою для перемоги". Як вважає політолог, слід мати на увазі специфічні умови довиборів. За його словами, "людей обирали на невеликий термін" (наступні парляментські вибори відбудуться у 2002 році), і багато людей, які насправді мали непогані шанси конкурувати з серйозними фіґурами, не брали участи у виборчому процесі.

Автори проєктів пам'ятника Незалежности мають об'єднати зусилля

КИЇВ. – Президент України Леонід Кучма вважає, що автори проєктів пам'ятника Незалежности України мають об'єднати зусилля і створити єдиний проєкт. Про це він заявив в інтерв'ю журналістам після огляду десяти макетів пам'ятника на майдані Незалежности у середу, 28 червня. Робота над проєктом пам'ятника Незалежности триває вже кілька років і його відкриття плянується у 2001 році, на 10-ту річницю Незалежности. Експозицію проєктів спільно з главою держави оглядали голова Верховної Ради України Іван Плющ, глава Адміністрації Президента Володимир Литвин, Київський міський голова Олександер Омельченко. Керівники держави і столиці також відвідали столичний район Поділ, де ознайомились з макетом церкви Різдва Христового, в якій відспівували Тараса Шевченка і яка була зруйнована у 1930 році.

Відкрито лише половину пляжів країни

В Україні, за даними Українського центру державного санітарно-епідеміологічного нагляду, є 724 пляжі: 616 морських та 108 – річкових. Проте до радісної зустрічі з відпочиваючими готова лише половина. На Запоріжжі зі 127 пляжів дозвіл на оздоровлюючу діяльність дістали лише 70. Миколаївщина приваблює лише 5 морськими і 1 річковим пляжами. Сумнівних 9 куточків відпочинку закрито на Донеччині. Найгірша ситуація в Херсонській області, де безпечними є лише 22 відсотки пляжів. На Одещині з 21 відкрито 15 «перлинок біля моря». Зокрема заборонено такі з них, як Лузанівка, Чорноморка, деякі станції Великого Фонтану.

До Києво-Печерської лаври повернулася рідкісна книжка

КИЇВ. – Книгу «Житія святих», видруковану у Києво-Печерській лаврі 1762 року, яка зникла з лаврської бібліотеки у 1920 роках, днями повернено законному власнику – до Києво-Печерської лаври. Це раритетне видання київський бізнесмен Євген Долгоп'ят зовсім випадково знайшов у Китаї. Перебуваючи у справах фірми в цій країні, підприємець, знайомлячись з місцевими базарами, несподівано натрапив на величезну книгу церковнослов'янською мовою. Операція відбулася негайно і, як сказав пан Долгоп'ят, «за не дуже великі гроші». Таким чином «Житія святих» повернулися на батьківщину. Бізнесмен подарував книгу своєму другові – президентові акціонерного банку «Синтез» Олександрові Лойфенфельду. Пересвідчившись, що видання має велику історичну цінність, підприємці вирішили повернути книгу Києво-Печерській лаврі.

Невдовзі будуть готові висновки другого етапу аудиту Національного банку України

КИЇВ.– Аудиторська компанія Pricewaterhouse Coopers готує висновки результатів другого етапу аудиту Національного банку України. Як раніше повідомлялося, другий етап аудиту Нацбанку розпочався в квітні. Перший етап, під час якого Pricewaterhouse Coopers проаналізувала 21 операцію НБУ за період 1996-1998 рр., підтвердив, що НБУ завищував рівень своїх валютних резервів з метою отримання кредитів від Міжнародного валютного фонду. Разом з тим звинувачення на адресу Нацбанку у використанні кредитів МВФ для сумнівних цілей не підтвердились. Другий етап аудиту охоплює триваліший проміжок часу. НБУ з метою ґрунтовнішого проведення аудиту розіслав 27 банкам-партнерам дозвіл на розкриття аудиторам всієї інформації, що стосується взаємин цих банків з НБУ за даний період. Прем'єр-міністер України Віктор Ющенко, котрий раніше очолював Нацбанк, пояснив розходження даних в оцінці золотовалютних резервів різною методологією оцінок у МВФ і України.

У Криму тільки 40 відсотків юнаків стали рекрутами

СИМФЕРОПІЛЬ. – Лише 40 відсотків призовників з 7 тис. молодих кримчан визнано абсолютно здоровими під час весняного призову на службу. Непридатними до служби в армії виявилися 12.3 відсотка або 1 тис. 893 призовника. На першому місці за кількістю захворювань стоять психічні хвороби, на другому – плоскостопість. Республіканська призовна комісія також виявила абсолютно безграмотних призовників, що не вміють ані читати, ані писати.

У Києві не було сезонного зниження цін на молоко

КИЇВ. – В цьому році в столиці не відбулось звичного сезонного зниження цін на молоко і молокопродукти, вони навіть дещо подорожчали. Середня ціна на молоко і молокопродукти в січні цього року становила 1,78 грн., а в травні - 1,80 грн. за літр, відповідно сир коштував 4,89 та 5,31 грн. за кг, сметана - 5,95 та 6,41 грн. за кг. Навесні відбулося різке зростання цін на м'ясо. Ця ситуація зумовлена різким зростанням вартості зерна в країні. За останні півроку зерно подорожчало майже в 2,5-3 рази. У зв'язку з подорожчанням зерна, на осінь цілком можливі проблеми з м'ясом, оскільки селяни не мають чим годувати худобу.

УНІАН

ТІЛЬКИ ФАКТ

Одеські митники запобігли вивезенню старовинних ікон до Молдови. Ікони належали переселенцям-старообрядцям, які у XVII-XIX століттях прибули до Придунав'я.

◆

Японська компанія Міцуї відновить переговори з українською стороною про будівництво терміналу на летовищі Бориспіль вартістю 330 млн. дол., якщо Україна реструктуризує свої борги перед Паризьким клюбом.

◆

Сьогодні за результатами декларування прибутків платників податків за 1999 рік в Україні проживають 40 мільйонерів. Найбільша задекларована сума досягла 4.5 млн. гривень. За підсумками 1998 року в Україні було 10 мільйонерів.

◆

Нове неформальне громадсько-політичне об'єднання „За Україну", яке створили народні депутати Георгій Філіпчук, Михайло Сирота та Борис Олійник, має намір боротися проти олігархів.

◆

Президент України Леонід Кучма підписав прийнятий Верховною Радою Закон „Про встановлення розміру мінімальної заробітної плати на 2000 рік", яким визначено розмір мінімальної зарплати з 1 липня ц. р. – 118 грн. на місяць.

◆

Внаслідок значного зменшення народжуваности в Україні у 1989-1990 роках через 5-6 років буде неминучим істотне зменшення кількости осіб віком 15-28 років.

◆

У Харкові обмежено рух пасажирського транспорту: замість 692 одиниць рухомого складу на лінії виходитиме 516. Цей режим введений на вимогу енергетиків і за приписом обласної державної адміністрації в умовах дефіциту електроенергії.

◆

Кримський парлямент відклав до 1 жовтня введення в дію своєї постанови про відставку уряду автономії. Прийняте на пленарному засіданні 68-ма голосами рішення пояснюється неузгодженістю між окремими нормами Конституції України, Закону України „Про Верховну Раду АРК" і Закону України „Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим".

◆

Створено комісію з вивчення стану справ у військовій частині А-1510 (с. Коцюбинське). Висновки і пропозиції комісія має доповісти Президентові з 3 по 5 липня. Як повідомлялося раніше, у разі аварії на військовому складі в Коцюбинському може бути знищено більшу частину столиці. На складі зберігаються некондиційні боєприпаси, переважно снаряди й міни, загальною масою близько 50 тис. тонн

◆

Курс валют НБУ на 1 липня:

1 долар США	–	5.44 гр.
1 евро	–	5.70 гр.
1 німецька марка	–	2.66 гр.
1 рубль Росії	–	0.19 гр.

ТЕМА ТИЖНЯ

На що хворіє енергетика України?

Для тих хто читає «Свободу» з олівцем в руці

В одному з попередніх чисел "Свободи" було опубліковане повідомлення про заяву міністра палива і енергетики України Сергія Тулуба, який вирішив піти у відставку. Звісно, така заява є особистим вибором міністра. Проте з цього приводу варто розповісти про той обсяг проблем, які стоять перед енергетикою України та її урядом.

Очевидно, що преса більше уваги звертає на зовнішній бік цієї справи – поставки енергоносіїв з Росії та інших держав, взаємини українського та сусідніх енергоринків, борги і різні політичні маневри. І це зрозуміло. Проте Міністерству палива і енергетики доводиться переважно працювати „у власній хаті", де наросло чимало внутрішніх проблем. Одна з них - споживання електроенергії в Україні на душу населення, яке становить 17 відсотків від загального її споживання при 25-30 відсотках у Европі. Це свідчить про низьку якість життя: люди ще не мають достатнього числа холодильників, пральних машин та іншого домашнього обладнання, яке видається таким звичним, скажімо, в Америці. Побутові прилади можна купити і за кордоном, але кожен з них потребує струму. Українська ж енергетика на 50 відсотків залежить від зовнішніх джерел, що при хронічній відсутності коштів надає особливої ваги проблемі дбайливого використання придбаної і виробленої енергії. Найпершим приладом в кожному домі мав би стати лічильник, який дисциплінує споживача. Від СССР Україна успадкувала лише електролічильники, бо про побутовий облік газу, тепла, води не було й мови. Але й електролічильники застарілих зразків експлуатуються вже понад 30 років при нормі їхньої служби 16 років. Тепер Україна потребує 18 млн. нових однофазних електролічильників для побуту і 1 млн. трифазних - для промисловості. Експерти полічили, що Україна потребує також 8 млн. газових лічильників, проте за 1995-1997 роки їх було встановлено тільки 1,2 млн. Україна втрачає у виробництві і побуті майже 40 відсотків виробленої електроенергії. Нераціональні втрати 30 відсотків води на комунально-побутових і соціяльно-культурних об'єктах призводять до щорічної перевитрати більше як мільярда кіловат-годин електроенергії.

Звісно, треба добиватися ощадливості. Але з технологічних причин в ряді випадків заклик до ощадливості лунає марно. Шахти Донбасу, наприклад, навіть простоюючи, потребують на рік 10 млрд. квт-годин електроенергії для так званого «екологічного споживання». Щоб не вийшли з ладу електростанції Дніпровського енергокаскаду, 34 насосних станції вдень і вночі перекачують у Дніпро воду з малих річок - це ще 780 млн. квт.-годин щороку. Так звані технологічні втрати електроенергії в електромережах становлять в Україні 15 відсотків від її загального виробництва, тоді як в Німеччині і Бельгії відповідно 4,5 і 5,5 відсотка. Три чверті цих втрат викликані умовами навантаження мереж, тобто не є неминучими. Це лише окремі проблеми з величезного їх числа.

Газ є основним паливом України в комунальній теплоенергетиці - 96 відсотків від загального обсягу (решта - тверде і рідке паливо). Водночас через надмірну централізацію теплових мереж і їхній аварійний стан втрати виробленого тепла сягають 30 відсотків. На опалення житла Україна витрачає палива у 1,5-2,2 раза більше, ніж европейські країни, де, до речі, газ не є провідним джерелом енергії.

Відомо, що для постачання газу потрібні трубопроводи, на яких встановлені перекачувальні станції. 70 відсотків цих установок є застарілими і мають коефіцієнт корисної дії не більше 24 відсотків.

Для економіки України властиве марнотратне і нераціональне використання паливно-енергетичних ресурсів, виробники і споживачі енергії не зацікавлені в ощадливому та раціональному її використанні, на модифікацію енергетичного господарства і облік витрат енергії потрібні чималі кошти, модель технологічного розвитку країни побудований на неефективному використанні енергії (бракує новітніх технологій і обладнання).

Отже, енергетична проблема України полягає передовсім у комплексному її вирішенні, за участи усіх виробників і споживачів енергії, а не в механічному задоволені потреб одних галузей за рахунок ущемлення інших. Уряд В. Ющенка заликав до такого об'єднання зусиль. Але «сильні світу цього» його голосу не почули, бо, як сказав Леонід Кучма, «роль міністра палива і енергетики, яка має в реформуванні паливно-енергетичного комплексу особливе значення, сьогодні зведена до хлопчика на побігеньках».

Шкода, бо як свідчать знавці проблеми, енергетичні ресурси є не тільки за кордоном, а й у самій Україні.

Левко Хмельковський

При підготовці коментаря використані обчислення доктора економічних наук Григорія Семенова і аспірантки Ірини Таран з Запорізької державної інженерної академії (журнал «Схід-East», ч. 4, 1999).

Свято військових духових оркестрів

СУМИ. – Перший міжнародний фестиваль військових духових оркестрів відбувся в Сумах з нагоди Дня Конституції України. В ньому взяли участь музичні коле-ктиви України та Російської Феде-рації.

На фестивалі виступили духовий оркестр Сумського військового інституту артилерії ім. Богдана Хмельницького, оркестри з Конотопського та Охтирського військових гарнізонів Сумщини, а також гості з Чернігова і Курська.

АМЕРИКА І СВІТ

Перший азіят-американець в Адміністрації

ВАШІНҐТОН. – Минулого тижня Президент Билл Клінтон висунув кандидатуру колишнього конґресмена-демократа з Каліфорнії, 68-річного Нормана Мінету на пост секретаря Департаменту торгівлі. Він буде першим американцем азійського походження в Адміністрації, впродовж цих останніх шести місяців президентства Б. Клінтона. Н. Мінета після 21-річного праці в Конґресі відійшов на пенсію в 1995 році. Він репрезентував своїх виборців з околиці Сан-Хосе, Каліфорнія. Якщо його кандидатура буде затверджена Сенатом, Н. Мінета замінить Вілліяма Дейлі, котрий формально відходить 15 липня та буде керівником виборчої кампанії віцепрезидента Ала Ґора у цьогорічних виборах. Н. Мінета пережив у США зі своєю родиною всі незручності японських американців під час Другої світової війни, включно з таборами для інтернованих.

Еліян повернувся додому

ГАВАНА. – Кілька годин після того, як Верховний суд США в середу, 28 червня, відмовився розглядати всім відому справу 6-річного кубинського хлопчика, врятованого минулого листопада прибережною службою, Еліян Ґонзалес приземлився в Кубі. Невдовзі він і його батько Хуан Міґель Ґонзалес потрапили в обійми бабусь. На летовищі їх також привітали нашвидкоруч привезені з Карденасу, містечка їхнього проживання, діти-школярі з прапорцями. У 10-хвилинному церемоніялі Еліяна від уряду привітав Рікардо Аларкон, президент Національної Асамблеї, котрий займався в Кубі кампанією повернення хлопчика. Еліян з батьком, мачухою і братом від'їхав на зустріч з рідними, а опісля перебуватиме у спеціяльній школі в Гавані, де учителі та психологи підготовлятимуть його до повернення в рідне містечко. Рідні Еліяна з Маямі засмучені таким поворотом справи і почуваються зрадженими своєю прибраною батьківщиною. Президент Билл Клінтон підкреслив, що за батьком – право бути зі своєю дитиною, хоч могло все це відбутися в менш драматичний спосіб.

Пробують бодай частинно скасувати санкції проти Куби

ВАШІНҐТОН. – Минулого тижня республіканське керівництво в Палаті Репрезентантів погодились скасувати майже сорокарічну заборону на продаж харчів Кубі. Економічна вага цього досягнення є мінімальною, оскільки американсько-кубинські конґресмени, зуміли значною мірою обмежити законопроєкт. У принципі американські фармери і сільськогосподарські підприємства зможуть продавати свої добрива Кубі (вперше від 1962 року), і триватиме теперішня політика продажу ліків. Одначе державному урядові і американським банкам забороняється фінансово допомогати Кубі. Це означає, що вона не матиме долярів, аби щось купувати. Це буде одностороння торгівля – Куба не зможе експортувати до США.

Неуважність водіїв – причина автодорожних катастроф

ВАШІНҐТОН. – Організатори нової кампанії з Мережі безпеки руху, стверджують, що водії авт, які під час їзди читають газети, накладають косметику, говорять по телефону та інше, є спричинниками від 4,000 до 8,000 автомобільних катастроф щодня. Вони кажуть, що більш половини автодорожних аварій зумовлені водіями, котрі не надають належної уваги управлінню своїми автами. „Якщо ми їмо, читаємо, пишемо чи говоримо по телефону, перебуваючи за кермом, хто ж керує автом"? – запитує Кеті Лусби-Требер, виконуючий директор згаданої організації, котра складається з державних урядових чинників і керівників підприємств.

Канада міняє свого посла до США

ОТТАВА. – Реймонд Кретьєн, посол Канади у Вашінґтоні від 1994 року, тепер представлятиме свою країну у Франції. Зміну зроблено після того як засоби масової інформації визнали, що у своїй промові Р. Кретьєн беззастережно підтримав кандидатуру віцепрезидента Ала Ґора на пост президента США у цьогорічних виборах. Співпрацівники канадського посла сказали, що він тільки висловлював свою власну думку щодо обидвох американських кандидатів. Р. Кретієн є фаховим дипломатом і племінником прем'єр-міністра Канади Жана Кретьєна. Новим послом до США буде Майкл Керіґан, головний дорадник з питань закордонної політики прем'єр-міністра Ж. Кретьєна. Р. Кретьєн від 1986 до 1989 року був послом Канади на Кубі, а опісля завідував відділом розвідки безпеки закордонного міністерства Канади.

Пентагон матиме сусідів з Китаю

ВАШІНҐТОН. – Минулого тижня США повідомили пресову агенцію „Новий Китай", що вона не повинна переїжджати до свого нового будинку, купленого поблизу Пентаґону, поки Державний департамент не схвалить цієї купівлі. Згідно з Державним департаментом, названа пресова агенція купила будинок, порушуючи Акт закордонних представництв з 1982 року, котрий вимагає затвердження будь-якої купівлі чи винайму нерухомостей у США. Члени Конґресу турбуються, що Китай вживатиме персонал пресової агенції для шпигування за діями Пентаґону, що знаходиться у Вірджінії, просто по другому боці ріки Потомак. Речник Державного департаменту Филип Рікер повідомив, що прохання про затвердження прийшло 11 днів після купівлі Китайці кажуть, що прохання було копією листа від 22 травня, ніколи не отриманого Департаментом.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@worldnet.att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $50.00, на півроку - $30.00. Для членів УНСоюзу - відповідно $40.00 і $25.00. В Україну, Европу й Австралію $50 (авіяпоштою - $160, в Австралію - $175). За кожну зміну адреси - $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на:
Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Дописи, підписані авторами, не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція застерігає за собою право при потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Головний редактор - Раїса Галешко
Редактори: Ольга Кузьмович, Ігор Пилипчук, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто; Верстка - Павло Стокотельний; Реклама - Марія Осціславська; Адміністратор - Володимир Гончарик.

До Америки приїхали... А що далі?

...Не будемо говорити про шляхи і методи отримання візи для поїздки до омріяної і багатої Америки – це тема іншої майбутньої розмови. А давайте, хоча б поверхово, проаналізуємо суть і методи становлення двох найпоширеніших і найчисленніших категорій прибульців: так званих "зеленокартників" і "гостевиків". Перших новоприбулих значно менше, але вони "солідніші", бо мають законні права на проживання та працю...

Здавалося б: що ще треба? Іди – працюй, збагачуйся, будуй своє майбутнє життя у вільній демократичній державі, допомагай рідним в Україні. Але вже з перших днів починаються різні, м'яко кажучи, непорозуміння: без мови не знайдеш не те що добре оплачуваної праці, а й більш-менш нормального помешкання. Не одна сім'я тинялася в розпачі, шукаючи рятівну соломинку. Раптово зникали веселки майбутнього раю, а на порядок денний поставала реальна, часто така жорстока дійсність. Чудово, коли потрапиш під опіку справді щирих українців, які не тільки добрим словом готові прийти на допомогу, а конкретно, по-діловому, активно втрутитися у ваше еміґрантське майбутнє.

Багато українських новоприбулих сімей із вдячністю згадують безкорисливу допомогу у вирішенні буденних справ у канцелярії української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, якою керує Ксенія Гапій. Ця жінка, яка в далекі повоєнні роки приїхала до Америки з батьками однорічною дитиною, ніби самим Богом поблагословлена на цю працю.

Десятки молодих сімей чи одиноких українців, котрі з різних причин опинилися на американському роздоріжжі, з щирою вдячністю розповідають про неї усім, хто потребує допомоги, і вже самі, наелектризовані її ентузіазмом, подають помічну руку новоприбулим. А скільки українських церков, домівок, центрів, кредитівок, товариств "Самопоміч", шкіл, підприємств, книгарень,.. розкиданих по безмежних широтах великої Америки! Якби серед їх працівників знайшлось хоча б по одному ентузіастові з хистом і наполегливістю Ксенії Гапій, новоприбулим емігрантам значно легше було б ужитися в американське суспільство.

А щодо "візитерів", то найпершим каменем спотикання стає елементарне, на перший погляд, продовження візи. Куди йти, до кого звернутися, з ким порадитися, як заповнити потрібні аплікації? Перегляньте рекламні добірки тутешніх українських видань і спробуйте віднайти адресу чи число телефону українського адвоката, який би пропонував подібні послуги. Не кажу вже про так звану робочу чи студентську візи. Про пошуки роботи даною категорією приїжджих може б і не варто говорити, оскільки це незаконно, але щодо доброчинної праці, взаємодопомоги десь на малому будівництві, в догляді за старими та дітьми, прибиранні помешкань тощо, то знову ж таки згадувані вище українські інституції могли б порадити не одному українцеві, що допомогло б йому сміливіше і без остраху приєднатися до місцевої громади.

Будьмо не тільки патріотами на різних імпрезах і зібраннях та християнами, котрі щонеділі ходять до церкви і щиро моляться, а й доброзичливими порадниками, безкорисливими помічниками кожному, хто перший раз ступив на землю Великої Америки. Бо це ж потенційні продовжувачі української діяспорної сім'ї, це свіже, нове джерело, яке невдовзі збагачуватиме бурхливу українську ріку Америки.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про заміну адресаря

У нашого покоління, а також і в наших дітей, яких ще не зовсім полонили комп'ютери, однією із найцінніших допоміжних речей є підручний адресар-календар, що його люди вживають постійно, при кожній нагоді. Коли йдеться про номер телефону чи про адресу людини, з якою маєте постійне спілкування, то ви сягаєте по адресну книжечку, щоб там мерщій розшукати необхідну інформацію. У тій книжечці – адреси близьких і далеких осіб, друзів і членів родини. З роками, які минають, багато адрес доводиться міняти. Змінюються і прізвища, і місця перебування, змінюється і коло знайомих чи зацікавлень. З часом кожний адресар-календар сповнюється необхідних змін, перекреслень, дописок, які частенько важко й перечитати або вже й бракує для них місця.

І так настає час, коли вже треба увесь адресар переписати, щоб самому у ньому розібратися та не відгадувати затертих від частого вживання написів. Скільки разів доводилося мені це робити? Здається, тепер настав вже п'ятий раз від початку мого виходу з дому в широкий світ.

Усі ці адресарі минулого знайшли у мене належне місце поміж пам'ятками, бо якось важко їх викинути. І коли у спокійну годину беру їх до руки, то перед моїми очами постають обличчя давно забутих осіб, давно не бачених місць та ніколи не використаних знайомств.

Та ж ці адреси – це зміст мого життя – це і праця, і дружба, і потреба. Тим разом, однак, переписування приходить мені з нез'ясованої причини дуже поволі. Чи, може, тому, що при кожній літері доводиться відкидати кілька адрес?

Ось цей друг вже довший час має ту адресу, за якою вже наші листи не доходять. Оця адреса, колись актуальна, тепер не має значення... Адреса цієї особи змінена вже тричі – стала тепер невідомою. А там адреси внуків, які постійно змінюються, залежно від місця науки чи проживання. В іншому місці до звичайної адреси довелося дописати ще адресу й електронної пошти, на яку було вже надто мало місця. Але тепер ніяк не розберу, якою вона має бути. У деяких випадках навіть не можу пригадати, що це за людина, телефон якої так пильно записала, або питаюся сама себе, навіщо мені сьогодні телефон чи адреса організації, яка ледве чи ще існує у Києві.

Гортаю сторінку за сторінкою адресаря – деякі вже брудні і відриваються від частенького вживання, як ось ці – на літеру „к" і „г", інші так і залишилися порожніми – на літеру „х", яка не має багато прізвищ.

Невдовзі моя праця закінчиться. Я бачу, наскільки менше прізвищ та адрес зберегли сьогодні для мене свою актуальність, як багато мають тепер одну невідворотню адресу, за якою кожен із нас скорше чи пізніше буде перебувати, і здається, немов із цим переписуванням відходить частинка мого життя.

А як у вас, дорогі мої читачі, складаються справи із вашими адресарями? Чи і в них, як у моєму, збережена частина вашого життя? А може, з появою електронної пошти наші адресарі взагалі стали частиною минулого? Може, ви вже носите в кишені лише карточку із кількома телефонами?

О-КА

Спільно впорядкували оселю

Братські союзи Америки провели 17 червня ц. р. День спільних зусиль. У цей день члени УНСоюзу і оселі „Діброва" пересаджували квіти і збирали гілки, щоб підготувати громадську оселю, що біля Дітройту, до літнього сезону.

На світлині – учасники Дня спільних зусиль.

Олександер Серафин

ШАНОВНІ АВТОРИ "СВОБОДИ",
щоб Ваш допис вийшов швидше і щоб уникнути помилок у написанні прізвищ та інших назв, просимо подавати своє число телефону.
Це дозволить редакторам вияснити незрозумілі місця у Вашій статті (особливо, коли вона написана від руки), не витрачаючи часу на листування.

Законопроєкт...

(Закінчення зі стор. 1)

громадянина, виборчих прав і не спрямовані на ліквідацію незалежности чи порушення територіяльної цілісности України".

У висновку КС зазначається, що пропоновані законопроєктом зміни до ст.76 про зменшення конституційного складу парляменту з 450 до 300 народних депутатів, яке реґламентує стаття 76 Конституції, є конституційними, оскільки "із зменшенням кількісного складу парляменту виборець не позбавляється рівної можливости брати участь у виборах". Щодо пропозиції виключити частину 3 ст.80 Конституції і тим самим обмежити депутатську недоторканість, залишивши тільки юридичну невідповідальність народних депутатів за результати голосування чи висловлювання у парляменті та його органах, за винятком відповідальности за образу чи наклеп, КС вважає, що це стосується тільки спеціяльного статусу народних депутатів і не впливає на зміст конституційних прав і свобод людини і громадянина. Однак КС задля виключення неоднозначного тлумачення "недоторканости" запропонував у ст.80 Конституції внести відповідні уточнення. Крім того, КС вважає, що доповнення ст.90 Конституції щодо надання Президенту права розпуску Верховної Ради у разі, якщо вона протягом одного місяця не зформує постійно діючу парляментську більшість, також потребують уточнення.

Запропоновані зміни у ст.90 щодо доповнення повноважень Президента розпускати парлямент у разі, якщо він не зможе прийняти бюджет протягом трьох місяців, після подання документу Кабінетом міністрів, КС визнав такими, що не суперечать ст.157. Однак КС звертає увагу, що ці зміни також потребують механізму, який би забезпечував бюджетний процес у разі дострокового припинення повноважень парляменту. Висновок КС у справі за зверненням ВР щодо відповідности законопроєкту "Про внесення змін до Конституції України за результатами всеукраїнського референдуму за народною ініціятивою" є обов'язковим до виконання, остаточним і не може бути оскарженим.

***

На думку голови Верховної Ради Івана Плюща, Конституційний суд "втратив би обличчя", якби визнав антиконституційним законопроєкт Президента про зміни до Конституції. І. Плющ наголосив, що Президент запропонував законопроєкт про внесення змін до Конституції за результатами референдуму, а самі питання цього референдуму, ще до його проведення, пройшли експертизу в КС, тому він вважає рішення КС логічним.

Водночас велика група народ-них депутатів запропонувала свій, альтернативний проєкт. Згідно з рішенням Верховної Ради, обидва проєкти були подані на розгляд Конституційного суду в один день, 15 травня. Цей депутатський проєкт, як повідомив Микола Козюбра, один з суддів Консти-туційного суду, значно більший в обсязі, тому має бути розглянутий до 15 липня.

Народний депутат Сергій Головатий вважає, що Конституційний суд, оголосивши рішення щодо конституційности президентського законопроєкту про внесення змін до Конституції відповідно до референдуму, вкотре продемонстрував, що "виконує політичні замовлення". С.Головатий зазначив, що КС, оголосивши висновок тільки щодо президентського законопроєкту, вчинив як політичний орган, який "по суті є юридичним управлінням Адміністрації Президента".

Політолог Сергій Грабовський назвав "неприхованим відвертим тиском" на КС. На його переконання, такий вислів личить не Президентові держави, а радше "секретарю парткому на адресу своїх підлеглих". На думку політолога, існуюча в Україні ситуація доводить, що у країні немає ні демократичної влади, ні демократичної опозиції.

УНІАН

КОМЕНТАР „СВОБОДИ"

Як збагатився Павло Лазаренко?

З Женеви надійшло повідомлення про те, що суд виніс рішення в справі Павла Лазаренка – 18 місяців позбавлення волі умовно і конфіскація 6.6 млн. долярів, заблокованих в швайцарських банках, на користь Женевського кантону. У Сан Франциско теж оголошено звинувачення федерального журі проти Лазаренка у злочинній змові з метою „відмивання" грошей. Водночас в пресі з'явилося чимало коментарів з приводу дальшої долі Лазаренка, а головне, – механізму привласнення ним таких великих коштів (сума вкраденого оцінюється на 880 млн. долярів).

Як відомо, колишнього прем'єрміністра України ув'язнено в США і присяжні уже визнали його винним. Тепер слово має сказати суддя. Очікується, що в США Лазаренка можуть засудити до 250 років позбавлення волі з конфіскацією нерухомости і 114 млн. долярів, які надійшли на рахунки американських банків. Лазаренка не можна видати Україні, бо Україна і США не мають угоди про передання злочинців. Висловлюються припущення, що перед загрозою довічного ув'язнення Лазаренко може сказати, хто має інші мільйони, бо він, на думку знавців, узяв менше половини здобичі. Але ті ж знавці застерігають, що Лазаренко може й змовчати, побоюючись мстивої кулі чи ножа.

Де ж узялися мільйони в колишнього прем'єра? Йому сприяли обставини, за яких очолювана ним компанія „Єдині енергетичні системи України" стала монополістом у продажу імпортованого російського газу. Його купували підставні спільники, котрі продавали газ за світовими цінами до Европи. Уряд підприємливого прем'єра видавав цим спільникам безмитні ліцензії, прощав борги, приховував закордонні інвестиційні кредити. Прем'єр вимагав гроші від українських приватних компаній. Разом зі спільником Петром Кириченком вони „перекачували"

(Закінчення на стор. 6)

Олімпіяда-2000...

(Продовження зі стор. 1)

розповіддю про це спортивне свято та поділимося деякими думками з приводу цієї важливої події.

В Олімпіяді-2000 взяло участь близько 500 учасників, які представляли шість видів спорту: футбол, плавання, шахи, теніс, волейбол і ґольф. Участь взяли такі спортивні клюби: "Леви" з Чикаго, "Львів" з Клівленду, "Черник" з Дітройту, УСВТ "Чорноморська Січ" з Нюарку, УСК з Нью-Йорку, ОУМ Пласт–США, "Україна" з Торонто, "Незалежні" з Йонкерсу, Нью-Йорк, "Тризуб" з Філядельфії.

Найбільше був представлений футбол: 6 команд найактивнішого спортивного віку – "Тих, кому до

Вогонь Олімпіяди-2000

Змагаються "Леви" з Чикаґо – групи А і Б.

30", 6 команд "Тих, кому за 30", 4 команди – діти віком до 10 років, 3 команди – до 9 років і 4 команди – до 7 років. Всього у футболі змагалося близько 240 учасників. Особливе замилування викликали маленькі футболісти, їх було не так уже й мало – 84 гравці – добрий резерв на майбутнє.

Другим найбільш представницьким видом змагань був волейбол – сім команд, в яких переважали жіночі. На тенісних кортах переважали чоловіки – серед 34 тенісистів було лише 8 жінок-учасниць. 42 гравці змагалися в ґольфі.

Олімпіяда мала дві відчутні втрати – не змогла приїхати футбольна команда з України "Галичина" (їй відмовили у візі до Америки), та не був репрезентований СУМ, представники якого офіційно заявили, що відмовляються брати участь в українській олімпіяді, тому що серед її учасників є особи неукраїнського походження (у футболі), а згідно з постановою, прийнятою на загальному з'їзді СУМ, в українських імпрезах мають брати участь виключно українці. Ця обставина, на жаль, неґативно позначилась на цілій Олімпіяді-2000, по-перше, сумівська молодь була позбавлена можливости взяти участь у такій визначній спортивній події; подруге, дата Олімпіяди – 4 липня, загальнодержавне американське свято, може не зовсім вдала для такої події, бо ж багато людей роблять свої пляни заздалегідь, однак вона була встановлена саме на пропозицію сумівських провідників два роки тому, а вийшло от що... Щодо наявности чужинців в українському футболі, то це явище сьогодні масове в усьому світі. В Діяспорній Олімпіяді-1988 теж були неукраїнці. Думка усіх, з ким доводилось говорити на цю тему: не позбавляти ж гравців іншої національности з участи в Олімпіяді, якщо вони грали в тих командах протягом років.

Увечері в суботу в ресторані "Вільямсон" відбувся Олімпійський бенкет, почесним гостем якого був віце-прем'єр-міністер Микола Жулинський з дружиною Галиною Степанівною, які приїхали, щоб взяти участь у з'їзді Українських Федеральних Кредитових Спілок, що відбувся 31 червня у Філядельфії. (Галина Жулинська є головою найбільшої в Україні жіночої кредитової спілки "Турбота"). На бенкеті також були присутні учасники з'їзду кооператорів та два представники від федерації біятлону Національного олімпійського комітету України Роман Боднарук та Володимир Бринзяк.

Голова УСО "Тризуб" та голова комітету Діяспорної Олімпіяди-2000 Ігор Чижович розповів про історію і значення подібних олімпіяд для гуртування української молоді, поділився думками і турботами, як зберегти і розвивати діяспорний спорт, подякував усім спортивним товариствам за участь, а спонзорам – за підтримку та вручив грамоти і подарунки учасникам, визначним особам та почесним гостям.

З великою увагою вислухали присутні слово академіка, заступника прем'єр-міністра України Ми-

(Продовження на стор. 20)

XIX - XXI СВОБОДА 1893 - 2000 У ТРЬОХ СТОЛІТТЯХ

Як писали про День Незалежности 64 роки тому

Після барвистого святкування Дня Незалежности США цікаво прочитати розповіді про відзначення цього свята у минулі роки. 8 липня 1936 року „Свобода" писала:

„За демократію і проти неї!

Дня 4-го липня б. р. минуло 160 років від заіснування американської незалежної держави. Значиться, що 160 років видержали тут ті демократичні принципи, які лягли в основу Декларації Незалежности, виготовленої батьком американської демократії – Томою Джеферсоном.

Саме те було темою промови, яку виголосив президент Рузвелт в родинному місті Джеферсона з нагоди цьогорічного Свята Незалежности. І ніщо краще не характеризує великого американського демократа як те, що зацитував президент Рузвелт коли пригадував лист Джеферсона, писаний до приятеля в часі, коли мав обняти уряд президента держави, а в якім він писав, що присягнув перед Богом завжди бути ворогом усякої тиранії над людською думкою. І ніщо краще не віддає духа демократії як це, до чого змагав Джефферсон борючись через ціле життя за щораз більшу свободу думки та роздираючи ті кайдани, які накладають на цю свободу темнота і політична та релігійна нестерпимість... В той самий день, коли президент Рузвелт пригадував найбільшого американського демократа, й заявляв, що сьогодні демократичні ідеали є такі самі живі, як тому 160 років, на другій півкулі канцлєр Гітлєр, святкуючи 10-літню річницю першого націоналістичного конгресу, присвятив всю свою увагу поборюванню демократичних принципів, заповідаючи, що його партія верховодитиме Німеччиною по всі часи. Гітлєр заатакував такі демократичні засади, як свобода зборів, слова, преси і т. д. Притім ствердив, що всякі принципи мусять бути оперті на силі, а силу творять і армія і партія.

Але 160-літня практика американської демократії переконує нас далеко краще щодо цього, що при допомозі демократії можливо переводити таке поліпшення суспільного життя, що демократичні принципи можна дійсно вважати вічними, хочби вони навіть хвилево заломлювалися".

Як точно все сповнилося у історії світу! Нацистська і комуністична диктатури поступилися перед демократичним устроєм світу. Але чи справді демократія перемогла?

Економічний...

(Закінчення зі стор. 1)

йшли ті, хто має бізнес в Україні чи має намір його розпочати. За словами І.Мітюкова, нині бюджетні показники й показники економічного зростання в країні "виглядають краще, ніж у країнсусідів". Як повідомив міністер фінансів, інвестори зацікавлені в участі у проєктах, пов'язаних із вкладенням інвестицій в кібернетику, в тому числі в розробку програмного забезпечення, а також в участі у "транзитних проєктах, з урахуванням транзитного розташування України". Україна має визначити "чіткий графік приєднання до Евросоюзу", незважаючи на те, що зараз перебуває на початку шляху. Чим чіткіше графік виконуватиметься, тим швидше Україна може стати повноважним членом ЕС.

У свою чергу, в.о. міністра економіки України Віктор Кальник зазначив, що в підприємців Европи є "велике бажання" взяти участь у реалізації своїх проєктів в Україні, але "вони чекають виявів еконо-мічної стабілізації в країні". Сьогодні ж, на його думку, в України "є шанс отримати приватні інвестиції без гарантій уряду". За словами в.о. міністра економіки, для входження до Евросоюзу потрібні "радикальні зрушення у реформуванні економіки", а "перепусткою до Европи" стане демонстрація демократичних засад в українській державі.

Україна пропонує Европейському банку реконструкції та розвитку взяти участь у фінансуванні добудови нафтопроводу Одеса - Броди, а також у фінансуванні розвитку суднобудування, металургії та літакобудування. В.о. міністра економіки України Віктор Кальник зауважив, що Україна вперше наголосила на необхідності реалізації цих проєктів на зустрічі прем'єр-міністра України з в.о. президента ЕБРР Чарльзом Франком, яка відбулася в рамках економічного форуму. За словами В.Кальника, для фінансування добудови нафтопроводу Одеса - Броди потрібно завершити аудит магістрального трубопроводу "Дружба", а також вирішити "політичні моменти щодо постачання нафти". В.Кальник наголосив, що Україна пропонує ЕБРР проєкти в тих галузях, які нині демонструють значні обсяги зростання промислового виробництва. Зокрема, за його словами, у суднобудуванні збільшення рівня промислового виробництва за п'ять місяців ц.р. становило близько 25 відсотків. На зустрічі з Ч.Франком досягнуто домовленість про те, що експерти ЕБРР відвідають протягом двох тижнів підприємства української суднобудівної галузі для аналізу її стану й визначення окремих проєктів щодо фінансування. За словами прес-секретаря прем'єр-міністра Наталії Зарудної, на зустрічі Ч.Франк схвально висловився щодо прийняття Верховною Радою змін до закону про електроенергетику. Міністер фінансів України Ігор Мітюков зазначив, що на зустрічі також обговорювалися проблеми закриття Чорнобильської атомної електростанції, завершення будівництва атомних блоків на Хмельницькій і Рівненській АЕС.

"Україна крок за кроком демонструє свій політичний курс на европейську інтеґрацію", - наголосив прем'єр-міністер Віктор Ющенко в інтерв'ю журналістам після завершення економічного форуму в Зальцбурзі. В. Ющенко зауважив: "Европейські політичні лідери рівно розцінюють потреби й необхідність залучення до ЕС країн, які поки не є кандидатами, але реально формують економічний простір в Европі". За словами прем'єр-міністра, "ми хотіли б, щоб західній кордон України не був східнім кордоном ЕС", для чого Україна має вжити всіх заходів з адаптації вітчизняного законодавства до европейських стандартів. На думку В.Ющенка, нинішня дискусія щодо країн - некандидатів до вступу в ЕС "є конструктивною". Він вважає, що території цих країн не повинні відчувати "дискомфорту від проблем, що виникають від присутності ЕС" (проблеми візового характеру, міграції).

УНІАН

Як збагатився...

(Закінчення зі стор. 5)

доляри до чужинських банків і брокерських компаній. Лише від травня до вересня 1997 року Лазаренко перевів на острів Антиґуа 70 млн. долярів.

Настав час, коли збагачений Лазаренко почав примірятися до президентського крісла. Для цього він заснував свою партію «Громада». Діяльною його помічницею була тодішня провідниця Єдиних енергетичних систем Юлія Тимошенко. Наміри Лазаренка не сподобалися тим, хто мав владу. Юлія Тимошенко дістала привабливу посаду в державній структурі, а він сам був змушений «замітати сліди».

У США Лазаренко купив фешенебельний дім, в якому проживають його дружина і троє дітей. Він і сам плянував там оселитися, але американська влада не випустила його з в'язниці під заставу, як це сталося у Швайцарії. Петро Кириченко минулого року оголосив продаж свого палацу біля Сан Франциско за 11.2 млн. долярів.

Дальший розвиток сюжету цієї детективної, але, на жаль, сумної для України історії ще попереду.

Л.Х.

У Чорному морі буде нове військово-морське з'єднання

Представники Болгарії, Грузії, Румунії, Росії, Туреччини і України підписали в Анкарі (Туреччина) "Лист про наміри щодо створення в Чорному морі багатонаціонального військово-морського з'єднання "за викликом" BLACK-SEAFOR. Основними функціями нової структури, до складу якої ввійдуть військово-морські підрозділи майбутніх країн-учасниць, буде здійснення пошукових та рятувальних операцій, розмінування, надання гуманітарної допомоги

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Український Народний Союз пропонує нову програму

Якщо ви є членом УНСоюзу, ми пропонуємо придбати додаткове гарантоване забезпечення, доплачуючи до попередньої грамоти від $1,000 до $5,000 долярів.

УНСоюз гарантує додаткове забезпечення, яке не може бути відкиненим, усім членамвласникам грамот УНСоюзу на ціле життя (Whole Life), або платне двадцять років, (P-20), чи платне до 65 року життя (P-65), або подвійне забезпечення до 65 року життя (ДП-65).

З цієї пропозиції не можуть скористатися члени-власники термінових грамот, вивінувальних грамот, акцидентового або універсального забезпечення.

Як це діє:

УНСоюз видає додаткове домовлення (Pour in Rider) на наступні суми:

Вік: 0–36 $1,000 to $5,000
36–70 $1,000 to $2,500
71–90 $1,000 to ....

The Rates for the Pour-In Rider are listed as follows

Isue age	Premium Per $1.000	Issue Age	Premium Per $1,000	Issue age	Premium Per $1,000	Issue age	Premium Per $1,000
0	63						
1	63	26	145	51	349	76	696
2	64	27	150	52	361	77	710
3	66	28	155	53	373	78	724
4	68	29	161	54	385	79	738
5	70	30	167	55	397	80	752
6	73	31	173	56	409	81	765
7	75	32	179	57	422	82	778
8	78	33	186	58	435	83	791
9	81	34	193	69	448	84	803
10	84	35	200	60	462	85	815
11	87	36	208	61	475	86	826
12	90	37	215	62	489	87	837
13	93	38	223	63	504	88	848
14	96	39	232	64	518	89	858
15	100	40	240	65	533	90	868
16	103	41	249	66	547		
17	107	42	258	67	562		
18	110	43	267	68	576		
19	114	44	276	69	591		
20	118	45	286	70	606		
21	122	46	296	71	662		
22	123	47	306	72	637		
23	130	48	316	73	652		
24	135	49	327	74	667		
25	140	50	338	75	682		

Просимо виповнити залучений запитник і повернути до Головної канцелярії УНСоюзу.

Ukrainian National Association, Inc.
PO BOX 280 2200 Route 10 Parsippany, NJ 07054
Tel: (973) 292-9800

Name..........................Br...........Policy#..............
Current Age.............Amount applied for $.............
Adress...
....
Tel..................................SS#.......................................
Beneficiary (name)..
Address...

Ваші пропозиції актуальні від 1-го червня до 30 вересня 2000 року. Якщо ми отримаємо виповнені формуляри з чеком перед останнім днем вересня ц. р., ви отримаєте 4% опусту у вкладках.

Тонни користі для розуму й душі

Український Народний Союз відіслав партію гуманітарної допомоги Інститутові літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної Академії Наук України, Всеукраїнській спілці політв'язнів, церковним громадам Херсонської, Криворізької, Київської та Чернігівської областей.

По-буденному просто звучать слова "гуманітарна допомога", а насправді в цьому багатотонному вантажі – неоціненні скарби, якими десятиліттями гордився УНС, оберігав, примножував. Бо ж мова йде про духовне надбання кількох поколінь українців в діяспорі.

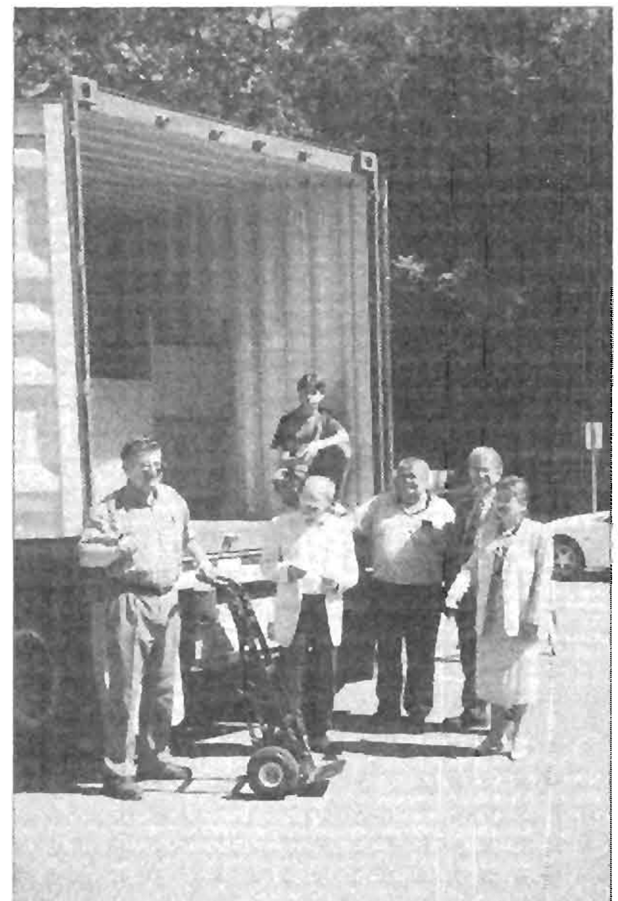
Це десятки, сотні найменувань найрізноманітніших праць істориків, літературознавців, письменників, бібліографів, які, починаючи ще з перших років минулого століття, творили величні образи і рідного УНСоюзу, і кривдженого чужиною американського українця, і згорьованої, нещасної, закутої в чужинське ярмо України. Серед авторів цих видань – добре відомі діяспорному читачеві Михайло Данилюк, Улас Самчук, Богдан Кравців, Лука Мишуга, Любов Коленська, Леся Лисак, Лука Луців та багато інших.

Та хто б не керував Українським Народним Союзом протягом 105 років, ні в кого не закрадалося й долі сумніву, що настане нарешті такий момент, коли дорогоцінний скарб дістанеться до України і довго служитиме рідному народові. Честь відправити його в щасливу дорогу випала на долю теперішнього предсідника, чотирнадцятого за всю історію існування УНС, п. Уляні Дячук.

– Ми зробили все можливе, – розповідає екзекутивний директор Злученого Українського Американського Допомогового комітету Степан Гавриш,– щоб дорогоцінний вантаж швидко і без перешкод дійшов до адресатів.

Минулої п'ятниці контейнер із більш як 16 тоннами цілющого, творчого "нектару", зібраного УНСоюзівцями кількох поколінь, відійшов у далеке плавання. Щасливої дороги!

Степан Герилів

Триває завантаження контейнера для України. На світлині (справа) Уляна Дячук, Степан Качарай, Билл Жарський, Степан Гавриш і Роман Павлишин. В авті – Маркіян Гадзевич.
Фото ***Раїси Галешко***

Як зникли і знайшлися секретні комп'ютерні диски

Незвичайні події – зникнення, а опісля загадкове віднайдення комп'ютерних дисків – не тільки дивують і тривожать, але й створюють дуже неприємний і небезпечний прецедент в історії ядерної програми США. Важко собі уявити, що це могло статися у Лос-Аламосі – найтаємнішій ядерній лябораторії наймогутнішої країни світу. Обидва диски можуть послужити посібниками для виготовлення ядерної зброї. Їх створили науковці державної Групи передбачення ядерної небезпеки – Nuclear Emergency Search Team (NEST), надзвичайної формації, вишколеної для ядерних аварій або знешкодження саморобних ядерних приладів-механізмів, які потрапивши в руки ворожих шпигунів і терористів, могли б стати засобом смертельно небезпечного ядерного шантажування. Програми на згаданих дисках запроєктовані так, що їх можна використати у звичайних комп'ютерах без будь-яких таємних паролів. У руках терористів це могло б накоїти чимало лиха. Саме тому ці диски знаходились в охороненій частині Краєвої лябораторії у Лос-Аламосі – спеціяльному сховку таємної „Х дивізії", найвідповідальнішого відділення проєктування ядерної бомби в лябораторії. Тільки 86 осіб мали доступ до сховку, де постійно сидить вартовий і перевіряє всіх відвідувачів, а з того 26 могли заходити без будь-яких свідків чи опіки.

Перед зникненням диски бачили у приміщеннях (NEST) на початку квітня. А 7 травня, з наближенням пожежі до забудов лябораторії у Лос-Аламосі хтось вирішив валізку з дисками перенести у безпечніше місце. Відчинивши її, щоб перевірити чи все гаразд, побачив, що дисків нема. Повернувшись 22 травня до лябораторії, працівники „Х дивізії" після старанних розшуків дисків не знайшли. Вкінці 31 травня про зникнення дисків доповіли директорові лябораторії Джонові Бровну, котрий наступного дня, 1 червня, повідомив про це Департамент енергетики. Керівників лябораторії і їхніх наставників з Департаменту енергетики негайно викликали свідчити перед Конгресовою комісією. Лябораторія у Лос-Аламосі вже до цього випадку зазнала собі недоброї слави – після того, як одного з її науковців-дослідників з „Х дивізії", Вен Го Лі, було звинувачено у знехтуванні безпекою ядерних таємниць і ув'язнено ще в грудні минулого року. Адвокати-оборонці д-ра Лі намагаються довести, що в лябораторії не надто притримувались правил безпеки і його провина полягає радше у легковажності. ФБІ відразу розпочало кримінальне слідство в справі зникнення дисків. Працівники „Х дивізії" мусіли перейти спеціяльні іспити на правдомовність, а шістьох з їхніх керівників тимчасово усунено з посади за те, що негайно не повідомили про зникнення дисків. Тим часом керівників лябораторії та їхніх наставників з Департаменту енергетики, включно з його секретарем Биллом Ричардсоном, викликано на переслухання перед Конгресову комісію, де його звинуватили у занедбанні обо-в'язків і вимагали резиґнації.

Зформовано надзвичайну лаву присяжних для розгляду цієї справи, незважаючи на запевнення Б. Ричарсона про спроможність забезпечити державні ядерні таємниці. Щоб запобігти подібним випадкам, головну частину відповідальности за безпеку державних ядерних таємниць передано Краєвій адміністрації ядерної безпеки. У п'ятницю, 16 червня, диски, що були пропали, загадково появилися – їх знайдено за копіювальною машиною в приміщеннях „Х дивізії", хоча після їх зникнення приміщення було докладно обшукано. Можна мати різні теорії, але залишається фактом те, що безпека ядерних таємниць у державних лябораторіях не виявилась на висоті своїх завдань.

Х.В.- Ференцевич
(За матеріялами „Нью-Йорк Таймс")

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Конвенція Генеральної федерації жіночих клюбів

17–20 червня ц. р. в Бостоні, Масачусетс, відбулась 109-та річна міжнародна конвенція Генеральної федерації жіночих клюбів – General Federation of Women's Clubs – GEWC. Федерація засно-вана в 1890 році й відтоді здійснює велику громадську діяльність. Її членки працюють як добровольці на багатьох ділянках суспільного життя.

На конвенцію прибули 902 делеґатки з правом голосу і багато гостей. Свою дворічну каденцію скінчила Максім Скарбро, новим президентом стала Шелби Гамлет.

На святковому відкритті серед прапорів держав-учасниць було внесено і український прапор, за яким у вишиваних блюзках увійшли голова СФУЖО Оксана Соколик і Наталя Іванів – голова Українського Золотого Хреста, складової організації СФУЖО.

Головними темами конвенції була боротьба за екологічно чисту Америку і світ, боротьба зі злочинністю.

На бенкеті, присвяченому міжнародним делеґатам, урочисто представляли учасниць з різних країн, які інформували присутніх про діяльність своїх організацій за останній рік.

О. Соколик коротко поінформувала про працю СФУЖО, Н. Іванів – про працю УЗХ. Присутні на бенкеті були також Мотря Слоневська, заступниця голови Союзу Українок Америки з Арлінґтону, і Сузанна Шпак, голова Бостонського відділу СУА.

Наступна, 110-та, конвенція відбудеться в червні 2001 року в Сент Пол, Мінн.

Пресова служба СФУЖО

НА ПЛОЩИНІ ДУХОВНОСТІ

„Літурґію–2000" українського композитора виконають в Чикаґо

До 2000-ліття Християнства торонтський композитор і оперний режисер Роман Гурко (він також був засновником та першим диригентом Молодіжного хору при церкві св. о. Миколая в Торонто) видав партитуру до своїх композицій Божественної Літургії св. Івана Золотоустого і CD (компакт-диск), які можна набути в українських книгарнях та громадських і церковних підприємствах Канади, США та інших країн українського поселення.

Літургію співає американський професійний мішаний хор „Скола Канторум" з Чикаґо. Диригент цього хору Дж. Майкл Томпсон – відомий знавець літургійної музики візантійського стилю.

„Літургія-2000" одержала високу оцінку авторитетів у ділянці релігійної музики східньо-слов'янських народів.

З нагоди появи „Літургії-2000" композитора Романа Гурка, 16 липня ц. р. в Чикаґо, в соборі свв. Володимира й Ольги відбудеться урочиста Служба Божа, яку відправить парох собору, о. митрат Іван Кротець при співучасті хору „Скола Канторум" – в наміренні українського народу та його духовного відродження у XXI столітті.

Роман Гурко був режисером ряду спектаклів за творами Верді, Моцарта, Ваґнера, Чайковського, інших великих композиторів.

Докладніші інформації можна знайти на Інтернеті: **www.cross-winds.net/~liturgy2000.**

Стефанія Гурко,
Ісліңґтон, Канада

ГРОМАДСЬКІ ЮВІЛЕЇ

І лікарі, і громадяни

50-ліття Українського Лікарського Товариства Північної Америки Відділ Пенсильванії відсвяткував 11 березня 2000 року в Українському Освітньо-Культурному Центрі.

Справа: д-р Ігор Федорів, д-р Тетяна Цісик, д-р Євген Новосад і д-р Василь Саляк.

Д-р Василь Саляк, голова Відділу, відкриваючи ювілейний вечір, щиро привітав о. протоієрея Михайла Цюмана, Сестру Надію – д-ра Барусевич, голову Українського Лікарського Товариства Північної Америки д-ра Романа Ґоя, усіх присутніх лікарів і гостей. У вступному слові д-р Саляк підкреслив, що цей ювілей дає підстави говорити не лише про вклад українських лікарів в охорону здоров'я, але також в культурний та економічний розвиток української громади Філядельфії. (Високопреосвященний Митрополит Стефан, щойно повернувся з України і не зміг взяти особистої участи у святкуванні, але передав через Сестру Надію – д-ра Барусевич привіт і благословення).

Від Головної Управи УЛТПА привітав присутніх голова Т-ва д-р Роман Ґой з Вашінґтону. Він поділився думками про минулу працю і плянами Українського Лікарського Товариства на майбутнє. Букетами квітів, почесними грамотами і багатоголосним „Многая літа!" вшанували присутні д-ра Тетяну Цісик і д-ра Євгена Новосада, котрі півстоліття тому заснували наше Товариство.

Такої ж чести були вдостоєні вдови наших колишніх визначних членів: Анна Суха, Люба Сілецька і Віра Кліш. Рівнож відзначено голів попередніх Управ нашого Т-ва: д-ра Юрія Бережницького, д-ра Романа Дикого, д-ра Ярослава Яримовича, д-ра Зеню Черник, д-ра Оксану Балтарович, д-ра Ігоря Федоріва, д-ра Марію Стефанишин і д-ра Маркіяна Шуста. Голова Т-ва представив і привітав заслужених лікарів, гостей і членів, присутніх на залі – Сестру Надію (д-ра Барусевич), д-ра Стефанію Бережницьку, д-ра Віру Слободяник – Тріґос, д-рів Любов і Елі Прончиків, д-ра Ореста Гаврилюка і Аню Гаврилюк, д-ра Богдана Доберчака і д-ра Лінду Доберчак, д-ра Майкла Маркова і Емілі Маркову, д-ра Всеволода Когутяка, Ліду Когутяк, д-ра Андрія Олеарчика і Ренату Олеарчик, д-ра Ґреґора Ґебу і Піляр Ґебу, д-ра Ігоря Рака і Сузанну Рак, д-ра Юрія Попеля та д-ра Тараса Новосівського і Орисю Новосівську.

Д-р Оксана Балтарович прочитала привіти і побажання з України і Америки. З історією Пенсильванського Відділу УЛТПА ознайомив присутніх д-р Євген Новосад. Це історія активної діяльности в медичній практиці, в служінні українській громаді, політичних організаціях, в культурних, спортових, харитативних, дослідно-наукових ділянках.

На закінчення цього урочистого вечора – о. протоієрей Михайло провів молитву, просячи, щоб Господь послав усім лікарям добре здоров'я і силу, потрібні для рятування життя інших людей.

В.Я.

Голови управ Пенсильванського Відділу УЛТПА (зліва): д-р Ігор Федорів, д-р Василь Саляк, д-р Роман Дикий, д-р Зеня Черник, д-р Юрій Бережницький, д-р Оксана Балтарович, д-р Наталія Ґеґедош, д-р Ярослав Яримович.

Фото: ***А. Соловій***

ЛЮДИ ДІЯСПОРИ

Д-р А. Кіпа – академік АПН України

Наприкінці минулого року д-ра Альберта Кіпу вибрано зарубіжним членом Академії педагогічних наук (АПН) України. На загальних зборах Академії, які недавно відбулися в Києві, президент Академії, Міністер освіти і науки України Василь Кремень вручив йому диплом і посвідчення члена АПН. Спонзорами кандидатури А. Кіпи були академік Микола Шкіль та Петро Чотко, професор Українського державного педагогічного університету імені М. Драгоманова в Києві. Академія педагогічних наук України створена в 1992 році як вища галузева наукова установа держави. Нині в АПН діє п'ять відділень. До її складу входить одинадцять інститутів, вісім науково-методичних центрів, Педагогічний музей та недавно створена Державна науково-педагогічна бібліотека. Сьогодні в Академії – 47 дійсних членів і 82 члени-кореспонденти. В наукових установах АПН працюють 92 доктори і 347 кандидатів наук.

Альберт Кіпа є професором порівняльної літератури, головою Департаменту мов, літератур та культур Мюленберґ-коледжу в Аллентавні, Пенсильванія, віцепрезидентом Української Вільної Академії Наук (УВАН) в США, автором наукових праць в галузі східньо-західніх літературних та культурних взаємин. Виступаючи на загальних зборах АПН, А. Кіпа торкнувся теми громадянського суспільства, демократії та освіти в Україні. На прикладі діялогу двох видатних вчених – американця Ярослава Пелікана і англійця Джона Нюмена – він доводить, що „освіта має стати громадянською свідомістю всесвітнього світогляду й української ідентичности".

Лідія Рапина,
Київ

Академіки (зліва): ректор Прикарпатського університету Віталій Кононенко, Альберт Кіпа, президент АПН Василь Кремень та ректор Українського державного педагогічного університету імені М. Драгоманова Микола Шкіль.

Володимир Рак – почесний доктор УВУ

Ректор УВУ проф. Леонід Рудницький вручає Володимирові Раку диплом почесного доктора

Український Вільний Університет, найстарша наукова інституція поза межами України, яка від 1920 року високо тримає прапор української науки в західньому світі, надала 1 квітня цього року Володимирові Ракові, дійсному членові НТШ, почесне звання доктора „гоноріс кавза". Володимир Рак – фінансовий референт НТШ. У 1956 році він успішно закінчив вищу школу фінансів у Ньюйоркському університеті. Від 1956 року до відходу на пенсію в 1990 році працював у банку Чейс-Мангеттен. Невдовзі став керівником великого відділу, маючи під рукою 25 працівників, а відтак – віце-президентом банку. З-під його вмілого керівництва вийшло багато фінансистів, які згодом займали високі становища у цій галузі. В цьому престижевому банку всі цінили і поважали його, включно з президентом банку Дейвидом Рокефелером. Такий самий високий авторитет здобув на громадському полі. Він займає важливі пости в управах „Пласту", Українського Музею в Нью-Йорку, Українського інституту Америки. Володимир Рак зі своєю дружиною є дуже щедрими жертводавцями на національні потреби. Вже довгі роки Володимир Рак безкорисливо провадить фінансові справи НТШ. Саме завдяки його знанням і здібностям наша наукова інституція має змогу видавати цілий ряд наукових праць. З відновою НТШ в Україні американське НТШ з його фінансовим референтом дає змогу матірному НТШ у Львові проводити там наукову працю. Отже, цілком заслужено УВУ надало Володимирові Ракові почесне звання доктора, а НТШ прийняло його своїм членом.

Василь Ленцик

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

КАЛЕНДАРЕЦЬ ПОДІЙ

14 липня – Фестиваль української молоді на оселі УБСоюзу „Верховина".

◆

17 серпня – VIII Конгрес СФУЛТу у Львові. Тел. **(313) 884-6344.** Факс **(313) 884-9474.**

◆

8-10 вересня – з'їзд на Союзівці колишніх професорів, учнів гімназії та усіх мешканців Байройтського табору.

◆

6 жовтня – Вашінґтонська група проводить Конференцію провідників – 2000. Тел. **(703) 548-8534** або **(703) 823-6811.**
E-mail: gmasiuk@aol.com.

15 жовтня – тихий авкціон Українського музею відбудеться в **Рамада готелі, Іст-Гановер, Н. Дж.** Початок о 2-ій годині.

◆

Українську радіопрограму "Голос України" можна слухати в околицях Нью-Йорку і Нью-Джерзі щосуботи від 2-ї до 3-ї години **на хвилях 1430 АМ.**
Керівник Петро Рибчук.
Тел. **(201) 246-0109.**

◆

До уваги читачів!

Оголошення в розділі „Що, де, коли?" є додатковим джерелом інформації і вміщуються в цій колонці тільки за умови подання цих оголошень через відділ реклями (тел. **973-292-9800, дод. 3040).**

Вашінґтонську групу УНІС очолив Ігор Котлярчук

ВАШІНҐТОН, Д.К. – Ігор Котлярчук, який займав посаду старшого слідчого прокурора Міністерства юстиції США, був обраний восьмим за рахунком головою Вашінґтонської групи, яка об'єднує українсько-американських професіоналістів та базується у Вашінґтоні. Ігор Котлярчук перебирає керівництво Вашінґтонською групою від Ореста Дейчаківського, який є дорадником при Державній комісії США з питань безпеки та співпраці в Европі (т. зв. Гельсінкська комісія). Орест Дейчаківський залишає свою посаду після дворічного перебування на чолі цієї організації.

Головою загальних зборів був Михайло Савків мол., директор Української національної інформаційної служби (УНІС). Орест Дейчаківський першим виступив зі звітом про діяльність організації за минулий рік. За минулий рік кількість членів організації збільшилася на 7 відсотків і нараховує понад 400 членів, які сплачують членські внески до організації. До складу управи увійшли Аня Сілецька – віцепрезидент, Михайло Драбик – секретар, Роман Стельмах – скарбник, Юліяна Кіналь – референт членства, Таня Стасюк – організаційний референт, Олесь Бережний – відповідальний за спеціяльні проєкти, Андрій Шуль – референт зовнішніх зв'язків, Лариса Чопівська – директор Культурного фонду, Адріян Кармазин – директор Стипендійного фонду, Орест Дейчаківський – колишній голова Вашінґтонської групи. До нової Управи належатиме колишній торговельний аташе США у Києві Андрій Бігун. До складу Вашінґтонської групи також увійшли Марта Зелик, Марія Кульчицька, Юрій Масюк, Олег Єржковський, Стефан Бойдуй, Михайло Ковалисько, Юрій Мойсяк, Артур Белендюк, Микола Баб'як і Тетяна Крамська.

Новообраний голова Ігор Котлярчук розпочав свою кар'єру в 1973 році. У 1969 – 1973 роках служив капітаном у армії США, що зобов'язувало його до служби у В'єтнамі. Недавно він вийшов у відставку як полковник запасу армії США. Ігор Котлярчук отримав чисельні нагороди та подяки, а саме Bronze Star Medal та the Presidential Legion of Merit. У минулому та тепер часто подорожує в Україну і бере участь у проєктах реформування законодавчої, військової та правоохоронної систем. Ці проєкти спонзоруються Державним департаментом США, армією США, Федеральним бюром розслідувань та Міністерством юстиції США. Під час річних зборів Вашінґтонської групи генеральний директор Міжнародного інституту менеджменту у Києві Богдан Будзан ознайомив присутніх з діяльністю цієї установи. Члени Вашінґтонської групи також мали нагоду подивитися документальну стрічку режисера Славка Новицького про перші українські поселення у Канаді.

Наступна конференція відбудеться 6-8 жовтня ц.р. у Вашінґтоні.

Сторінка Вашінґтонської Групи в Інтернеті:
www.thewashingtongroup.org

УНІС

ЛЮДИ І ГРОМАДА

Сонячна гавань: 50 – ліття подружнього життя

Марта і Зенон Василькевичі.

У щоденній метушні ми іноді й не помічаємо, як у течії життя разом з днями пливуть роки і десятиріччя. На щастя, наші човники час від часу заходять у приємні, сонячні гавані... Ось до такої гавані – 50-річчя подружнього життя доплили Марта і Зенон Василькевичі. Їх Бог поблагословив чотирма дітьми – Марійкою, Романом, Павлом і Петром. Саме діти вирішили відзначити цю річницю, а також запросити приятелів своїх батьків, які їх цінять і шанують.

Родинне свято відбулося 3 червня. Втім, не тільки родинне, бо хто слухав щирі, схвильовані слова дітей на адресу їхніх батьків, той не міг не радіти, що традиційний для українців духовний зв'язок між поколіннями усе ще живе, усе ще міцний. Також в нашому українському дусі дочка і сини Василькевичів відзначали не лише особистий аспект життя батька і матері, але й громадський.

Відтак мґр. Рома Дигдало, голова Фонду „Дітям Чорнобиля", прочитала довгий список самих тільки назв товариств та організацій, в яких Зенон Василькевич був головою або фінансовим референтом: 21 рік – член Дирекції „Українського села", фінансовий референт Громадського клюбу, член Батьківського клюбу при церкві Непорочного Зачаття, член Організаційного комітету для відзначення 2000-ліття від народження Ісуса Христа, голова Церковного Комітету церкви Непорочного Зачаття, член Дирекції кредитівки „Самопоміч", член Центрального Комітету Українсько-Американської Координаційної Ради. Словом, це невтомний суспільний діяч, загально знаний і шанований.

Гідним і відданим його партнером в суспільній діяльності є дружина Марта, яка довгі роки працювала в школі, в жіночих організаціях, була головою чи фінансовим референтом відділу Союзу Українок, касиром Українського Світового Патріярхального Об'єднання.

Брат Зенона, який приїхав з далекого Вінніпегу, гордий за Зенона і Марту, бажав їм здоров'я та дальшої охоти до праці. Пані Гриньків прочитала вірш на вшанування ювілятів. Для них великою приємністю були побажання з України від Владики Любомира Гузара, який є братом Марти, та дальшої родини. Приємними для Зенона були поздоровлення від Ігоря Ґавдяка, голови екзекутиви Українсько-Американської Координаційної Ради.

У своїх коротких виступах Зенон і Марта дякували Богові, що дозволив їм дожити до цих літ, дітям – за влаштування цього відзначення, гостям – за присутність та побажання. Це був скромний вияв признання і вдячности громади за працю цього гарного українського подружжя, яке протягом тих довгих літ так багато добра приносило і приносить.

Володимир Баран,
Воррен, Мишиґен

Академічні видання про Україну варті підтримки

З пресового повідомлення Української Канадської Фундації ім. Тараса Шевченка від 17 травня 1999 року: „Завдяки жертвенності бл. п. Стефана і Михайла Піцюрів з Торонто, майже чверть мільйона долярів успадкувала фундація ім. Тараса Шевченка для підтримки академічних видань про Україну у ділянках суспільної та гуманітарної науки. Бл. п. Стефан і Михайло Піцюри створили Фонд, відокремлений від інших фондів при Шевченківській фундації, щоб забезпечити більшу суму грошей для субсидій в ділянках української історії, географії, соціології, політики та економіки. В додатку до завіщення свого дядька Стефана Піцюри в сумі 52,105 долярів та його брата Михайла в сумі 130,079 долярів, Євгенія Піцюра-Швець вручила чек в сумі 10,528 дол. президентові Шевченківської фундації Андрієві Гладишевському...".

Євгенія Піцюра-Швець сказала: „Мені дуже приємно підтримати мрії брата і стрийка, щоб видавати наукові праці про сучасну Україну. Я певна, що разом з Шевченківською фундацією ми здійснимо їхні бажання".

Михайло Піцюра народився в с. Зарайсько, Самбірського району на Львівщині. Закінчив учительську семінарію в Самборі. Брав активну участь у патріотичних молодіжних організаціях, був залюблений в українську книжку, мав чималу бібліотеку, яку безжально знищили червоні „визволителі". Пішов добровольцем до Української дивізії „Галичина". Після Другої світової війни приїхав до Канади, де в Торонто жив його батько Іван. Працював в Онтарійському міністерстві доріг. Впродовж усього життя збирав книжки про Україну, мріяв видати збірку цікавих матеріялів про Самбірщину. Михайло Піцюра був активним у громадському житті, входив до Братства комбатантської організації, був секретарем знаменитого хору „Бурлаки", редагував книжки. Всі свої заощадження заповів Українсько-Канадській фундації на видання книжок про Україну.

Стефан Піцюра походить із того ж села. Він закінчив учительську семінарію і від 1927 по 1939 рік учителював. Був мобілізований до польського війська, потім його заарештували більшовики. Вчителя С. Піцюру запроторено в Сибір. По завершенні Другої світової війни йому пощастило потрапити до Канади. Працював у „Банк оф Монреаль" у Торонто, вчителював в українській школі при церкві св. о. Миколая, а також в Українському національному об'єднанні, був адміністратором часопису „Вісті комбатанта", опікувався українською молоддю. Також мріяв видати книжку про Україну.

Євгенія Піцюра-Швець доклала чимало зусиль для втілення в життя благородних плянів брата і стрийка. Вона не лише довела ту справу до юридично-організаційного завершення, а й додала до цього фонду ще й свої кошти. Віриться, що саме вона невдовзі візьме до рук перші книжки, видані коштом родинного фонду.

Нещодавно пані Євгенія мала в Торонто зустріч із виконавчим директором Ліґи українських меценатів Михайлом Слабошпицьким з Києва. Це були ділові переговори з участю адвокатів Чумака та Франка. Їхнім підсумком став початок співпраці Фонду ім. бл. п. Стефана й Михайла Піцюрів та Євгенії Піцюри-Швець з Ліґою українських меценатів, під чиїм наглядом має з'явитися перша зі задуманих меценатами книг. Це буде збірка важливих матеріялів з історії України для викладачів цього предмету в середній школі. Екзекутивний директор Шевченківської фундації Лідія Шаварська підкреслила: „Канадці українського походження відіграли важливу ролю у забезпеченні академічних видань про Україну... Ця жертвенна спадщина бл. п. Стефана і Михайла Піцюрів та щедрий дар Євгенії Піцюри-Швець допоможе Шевченківській фундації продовжувати цю традицію в наступному тисячолітті. Сподіваємося, що їхній приклад заохотить інших українців-канадців зрозуміти місце України та українців у світі".

Пресова служба
Ліґи українських меценатів

Наша діяльність пожвавлюється

В останні роки Товариство „Самопоміч" в Нью-Йорку усе більше приваблює до себе місцевих українців, зокрема новоприбулих, які шукають можливостей приєднатись до громадського життя. Заслуга в цьому передусім нашої служби Суспільної опіки, в якій працюють професійні і доброзичливі люди, зокрема О. Лопатинська та І. Рибчук-Далесіо.

Вже стали традиційними наші зустрічі в домівці Товариства кожного четверга. Кожна збирає по чотири-п'ять десятків людей. У програмах – документальні фільми про життя в Україні, відзначення різних дат і ювілеїв, цікаві групові прогулянки. Чимало з тих прогулянок просто незабутні – наприклад, до Стемфордської епархії нашої Української Католицької Церкви, до Музею іміграції на Елліс-Айленді, до місцевості у Пенсильванії, де живуть надзвичайно цікавим і самобутнім життям аміші.

А. З. Ґелетей,
пресова референтка „Самопомочі"

Група членів Товариства „Самопоміч" на Елліс-Айленді.

Українська присутність у Канаді – вчора, сьогодні і завтра

Ювілейна конференція УВАН

13 травня ц.р. в готелі „Ломбард" у Вінніпезі відбулася ювілейна конференція і бенкет Української Вільної Академії Наук (УВАН) з нагоди 50-річчя науково-культурної діяльности цієї інституції в Канаді. Тема конференції – „Вчора, сьогодні і завтра – українська спільнота в Канаді" була пов'язана з іншими подібними конференціями, які аналізували сучасний стан західньої української діяспори, але тематично вона була найближчою до конференції „Західня українська діяспора: досягнення і проблеми", що відбулася заходами Української дослідної програми при Іллинойському університеті в Урбана-Шампейн у червні 1998 року. На тій конференції оформився ініціятивний комітет досліджень української північноамериканської діяспори, який очолив д-р Я. Розумний з Вінніпеґу. До участи в конференції УВАН було запрошено соціологів – д-ра Олега Воловину (США) і д-ра Романа Петришина (Саскатун), Андрія Гладишевського (Едмонтон), проф. Юрія Даревича (Торонто) і Андрія Кудлу-Винницького (Торонто). Координатором „круглого столу" була Надя Костишин-Бейлі з Манітобського уряду (Вінніпеґ).

У вступному слові проф. Я. Розумний коротко накреслив мету конференції, відзначив ролю УВАН, заснованої в Німеччині в 1945 році, вказав на ідейний зв'язок УВАН з Українською Академією Наук (УАН), заснованою в Києві в 1918 році за уряду гетьмана Павла Скоропадського, та на культурну ролю канадської УВАН, що почала свою діяльність у Вінніпезі в 1949 році. Д-р Р. Петришин визначив у своїй доповіді п'ять можливих варіянтів майбутнього розвитку української спільноти в Канаді, зауваживши, що сьогодні існують відповідні умови для нової іміграції з України. Доповідь д-р О. Воловини відкрила досі маловідому сторону життя української громади – асиміляційні процеси в українській канадській спільноті, що виявляються у завмиранні мови й збайдужінні до організованого життя. Доповіді й виступи на конференції появляться в кінці року окремим виданням.

Д-р Ярослав Розумний

Хто допомагає Наталці Михась?

Фідель Сухоніс

Я не можу поспішати, щоб за моєю ходою встигала хвора на церебральний параліч п'ятнадцятирічна Наталка Михась. Страшна хвороба з перших днів життя не відпускає дівчину. Коли Наталці виповнилося чотири роки, батько пішов до іншої дружини. Одного ранку знайшли тіло Наталчиної матері під вікнами багатоповерхового будинку: самогубство. На Наталку чекав сиротинець для дітей-інвалідів з вродженими фізичними вадами. Шість років було дівчинці, коли потрапила вона до сиротинця, і вже 10 літ живе у ньому. Наталка не приховує своєї радости від нагоди провести мене. Вона із задоволенням кидає оком на свій новий спортовий костюм, котрий ми привезли до дитячого будинку разом з іншими подарунками від Комітету допомоги Україні зі штату Нью-Джерзі. Для Наталки цей дарунок – особливо цінний. З покаліченими ногами їй сумно носити сукні й спідниці – помітні фізичні вади. Наталці здається, що у новому одязі вона зовсім не калічка, а звичайна дівчинка. Навіть спортсменка. Її душу переповнює вдячність за несподівану радість.

– Ніяк не можу взяти до розуму, чому ці люди нам допомагають? Ми ж їм не рідня? – роздумує Наталя.

На мою думку, вони допомагають через те, що кожен з них має добре серце. У складі комітету – Михайло Шульга, Демян Ґеча, Іван Лишик, Володимир Григоренко, Роман Партикевич, Ігор Савон, Григорій Міщенко, Віктор Бабанський, Олексій Шевченко, Андрій Лищак, Юрій Ведмідь, Іван Павленко, Іларіон Хейлик, Осип Ринник.

Дівчата і за скрутних обставин не втрачають привабливости.

Тепер хворі діти мають візки, подаровані друзями з Америки.

Бодай від сонячних променів відчути тепло і ласку...

Декого з цих людей мені пощастило пізнати особисто. Іларіона Хейлика маю за честь вважати приятелем. Скільки проєктів впровадив він для добра України! Від дертянки, котра допомагає українським селянам в присадибному господарстві, до активної підтримки дружини Раїси у справі спорудження пам'ятника Олесеві Гончареві в Дніпропетровському. Президента комітету Михайла Шульгу мені довелося бачити лише кілька разів. Зваженість у слові, виваженість у діях – таким запам'ятався цей чоловік. Саме ці якості допомагають йому ефективно організовувати допомогу Україні.

Віктор Бабанський – земляк. Родом з козацької Бабайківки, що у Царичанському районі. Та рідного села майже не пам'ятає, бо був зовсім малим, коли батькам довелося залишити свій край.

Спершу з сиротами познайомився Іларіон Хейлик. За його сприянням до сиротинця надійшло з Америки кілька пачок з продуктами, взуттям, одягом та забавками. Кілька разів допомагало знедоленим дітям Українське Православне сестрицтво в США на чолі з Надією Мірчук. Поїздка В. Бабанського з дружиною Валентиною започаткувала якісно нові взаємини з сиротинцем. Подружжя підготувало фотоальбом про вихованців дитячого будинку – світлопис вдячності. Члени комітету допомоги Україні вирішили – підтримка має бути адресною. Треба з'ясовувати конкретні, найпекучіші проблеми дитячого будинку і постачати найнеобхідніше.

Першою ластівкою став черговий приїзд Іларіона Хейлика, який приніс вихованцям дитячого будинку великий кольоровий телевізор та кілька відеоігрових приставок „Соні". А ще – купу солодощів. Згодом до сиротинця надійшла морозильна камера, потім на кошти комітету в дитячому будинку обладнали кімнату лікувальної фізкультури.

Наприкінці травня у дитячому Будинку відбувся випускний бал. Частина дітей залишала притулок назавжди. Діти були гарно вбрані, отримали дарунки. Не важко здогадатися, що про це подбав комітет з Нью-Джерзі.

– То чого вони нам допомагають? – перепитує Наталка.

Сонечко щедро розсипає промені по розлогому дворі сиротинця. З його радісним світлом різко контрастує казенна бідність притулку.

– Коли виростеш – зрозумієш, – ховаюся я за зручною відповіддю дорослих.

м. Дніпропетровське

Фідель Сухоніс** – письменник, редактор єдиного україномовного журналу „Бористен" на сході України. Остання книга Фіделя Сухоноса „Втеча у небо" – збірник оповідань, до якого увійшов твір „Сукня з „Second hand" написаний автором під враженням від знайомства із сиротинцем, про який йшлося вище. Збірник складається з 7 творів. Обсяг – 72 сторінки. Кольорова обкладинка, графічні ілюстрації. Книгу можна замовити у Іларіона Хейлика. Вартість разом з пересилкою з України 10 доларів США. Частина коштів від продажу книги піде на потреби Дніпропетровського дитячого будинку для дітей з вродженими фізичними вадами. Адреса: **I. Chejlyk, 45 Mountain Ave, Warren, N.J. 07059.

УКРАЇНА І СВІТ

Міцніє співпраця кооператорів України і діяспори

Богдан Ватраль і Петро Козинець.

26 травня 2000 року в Києві відбулась VII звітно-виборна конференція Національної Асоціяції кредитних спілок України (НАКСУ), в якій взяли участь численні делегати від кредитних спілок всієї України. Прибули також гості – делегати від канадських кредитівок, які поділилися своїми цікавими спостереженнями та враженнями із своїх поїздок по Україні. Богдан Козій привітав учасників конференції від Канадської Програми технічної допомоги кредитним спілкам України, а Марта Коломиєць – від Американської Програми розвитку кредитних спілок в Україні. Від Централі українських кооператив Америки вітав присутніх Богдан Ватраль – заступник голови ЦУКА – від себе, а також від імені голови Правління Тамари Денисенко, заступника голови Ігоря Ляшка та виконавчого директора Дмитра Григорчука.

Перебуваючи в Києві з робочою візитою, Юліян Куляс, президент 1-го щадничого банку „Певність" в Чикаґо, також привітав делегатів конференції і побажав всім дальшої тісної співпраці для спільного добра громадян України.

Була ще й урочиста церемонія, під час якої Богдан Ватраль отримав спеціяльну відзнаку за великий внесок у розвиток кредитних спілок, зокрема за допомогу у нав'язанні контактів між Українською кредитною спілкою „Благодійність", яка діє при київському підприємстві літакобудування ім. Антонова, та Американською кредитовою спілкою „Боїнг". За його стараннями нав'язаний ще один контакт побратимства – між Кооперативною спілкою підприємства „Південмаш" у Дніпропетровську та Центральною екзекутивою федеральних кредитових спілок в США. Представники кредитівки „Благодійність" вручили Богдану Ватралю „Грамоту Подяки" і сувенір – модель літака.

Варто згадати, що Національна Асоціяція кредитних спілок України видає свій журнал „Кур'єр НАКСУ", який сприяє кращій поінформованості та контактам. Тільки спільні зусилля та дальша співпраця, взаємопідтримка допоможуть у розв'язанні різних проблем на шляху зміцнення України та її економіки.

Ірина Камінська

Ігор Ляшок, посол США в Україні Стівен Пайфер і Богдан Ватраль.

Представники кредитової спілки „Благодійність" вручають нагороди Богданові Ватралеві.

Закінчився розгляд анкет лотереї DV-2001

Українці матимуть найбільше віз серед мешканців посткомуністичного світу

Державний департамент США оголосив підумки нинішньої еміґраційної лотереї DV-2001. Найбільше „зелених карток" дістануть учасники лотереї з Ніґерії (6017), Ґани (6000) і України (5029). Далі йдуть Етіопія, Мароко.

В сумі найбільше „зелених карток" мають учасники з країн колишнього комуністичного бльоку, які надіслали найбільше анкет. Після України наступні місця посіли учасники лотереї, народжені в Росії (3579), Болгарії (2893), Румунії (2370), Литві (1200), Узбекистані (1026).

Щороку Державний департамент виділяє 50 тисяч віз для тих країн, які, мають найнижчий рівень еміґрації до США.

Л.Х.

Історію не обманеш

Недавно я відвідав Закарпаття і придбав собі кілька нових приятелів. Один з них – Володимир Йосипчук, який очолює „Просвіту" у селищі Великий Бичків на Рахівщині. Познайомився я з ним після того, як прочитав у місцевій газеті його невеличку, але правдиву статтю, яку прошу вас передрукувати у „Свободі". На мою думку, проблемам українського Закарпаття треба приділяти більше уваги, тому що сьогодні там, як і до війни, мадярони, русофіли, політичне русинство намагаються дискредитувати усе українське.

Йосиф Тулик,
передплатник „Свободи",
Шуленбурґ, Тексас

Доктор К. Бескид у праці „Мараморош" (видана у 1929 році), вивчаючи причини популярности Комуністичної партії на Закарпатті (Підкарпатській Русі), помітив певні особливості. По-перше, ні одна політична партія не могла порівнятися з комуністичною за дисципліною і вмінням використовувати довір'я селян і робітників. По-друге, незаперечним був той факт, що у своїй діяльності комуністи використовували дешеву демагогію, популістські лозунги побудови соціялізму, а потім комунізму, використовуючи гасла: „Земля – селянам!", „Мир – народам!", „Влада – радам!". Коли ж К. Бескид спитав представника Компартії з Хустської округи Ференца Томіша, чому той став комуністом, останній відповів: „Прийшли агітатори комуністичні, переконали нас і тому ми за них голосуємо".

Подвійна мораль рахівських і бичківських комуністів проявила себе в 20–30-их роках. В той час, коли чехословацький уряд організовував гуманітарну допомогу потерпілим від світової економічної кризи 1929–1933 років, провідні комуністи краю О. Борканюк, І. Локота та інші замовчували голод, організований керівниками Комуністичної партії в СРСР. На тій частині України, яка перебувала у складі Союзу, померло до семи млн. людей. Про це повідомляли державні і недержавні засоби масової інформації краю. Однак „наші комуністи" цинічно стверджували, що в СРСР ніякого голоду немає. Після встановлення в нашому краї радянської влади селяни замість землі отримали колективізацію і колгоспи. Хто не зголжувався „добровільно" віддати землю, тих представники каральних органів МҐБ утримували в підвальному приміщенні селищної Ради. Малобичківця Шпитока заставляли ставити ноги в крижану воду, щоб він віддав свою землю до колгоспу. Весною 1948 року колишні добровольці Червоної Армії Микола Волощук і Йосип Ткач „самовільно" зорали свої земельні наділи, які були відібрані до колгоспу. За це їх ув'язнили на 25 років.

Радянська демократія перетворювала вибори в фарс, де замість багатопартійних систем введено монополію Комуністичної партії. За відмову в участі у тодішних виборах мешканець селища І. Калинський був засуджений до 25 років ув'язнення. Комуністи репресували священиків-бичківців Б. Похилу, М. Савчука, І. Ченгерія, багатьох мешканців селища. Підступно вбито єпископа Т. Ромжу, а також вчительку О. Коперльос і робітника М. Молдована. За розрахунками західніх економістів, в 1970 році рівень споживання на душу населення в Радянському Союзі становив лише близько половини рівня США. Це все відбувалося у нас на очах, за життя нашого покоління.

Слава Богу, на виборах ми сказали „Ні!" червоному реваншу.

В. Йосипчук,
голова товариства „Просвіта"
Великого Бичкова

КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ СЬОГОДНІ

Говорити українською мовою в стінах НаУКМА – престижно

В лютому ц. р. президент Національного університету Києво-Могилянська академія проф. **д-р Вячеслав Брюховецький**, перебуваючи в США, відповів на запитання ред. **Володимира Левенця**, члена української громади Дітройту.

– У своєму річному звіті за 1999 рік ви наголошуєте зокрема те, що „що ще не час спочивати на лаврах". Чи до цієї турботливої заяви треба зарахувати також мовну проблему, дуже тепер актуальну в зв'язку з висуненими претензіями Російської Федерації – про „утиск" російськомовного населення в Україні і указ Президента Л. Кучми про урядову мову? Чи існує мовна проблема в НаУКМА?

– Російська Федерація висунула безпрецедентну з точки зору міждержавних стосунків претензію до України. Безпрецедентну й абсурдну. Тому й коментувати її навряд чи потрібно. Але цікаво з'ясувати, чому саме нині така заява була зроблена. Адже не секрет, що в останні роки вживання української мови зменшилося, принаймні в уряді, у Верховній Раді, у засобах масової інформації, в освітніх установах... Чому ж заметушилися наші північні сусіди? Адже вони таких заяв не робили навіть у 1991-92 роках, коли був реальний підйом національної самосвідомости українців, коли українська мова почала утверджуватися в усіх ділянках життя. А от тепер занепокоїлися... Пояснення тут досить просте – Росія злякалася першого українського уряду. Вона відчула, що незабаром відбудуться реальні зміни. Бо ж у зміни, декларовані панами Лазаренками та Пустовойтенками в Росії не вірили, й розуміли, що це самі слова. Щодо мовної ситуації у Києво-Могилянській академії, то я повторю, що все офіційне життя у нас, увесь навчальний процес, усі заходи, що відбуваються, все діловодство і т. д. провадиться українською мовою. Проте, ми знаємо, що певна частина студентів під час неформального спілкування між собою вживає також і російську мову. Простими заборонами тут нічого не доможешся. Тому ми шукаємо інших підходів до розв'язання цієї проблеми – насамперед, утверджується престижність української мови, її реальний авторитет. Ми намагаємося виховувати у наших студентів гордість за те, що вони українці. І маємо добрі результати. Зрозумійте, до нас приходять діти, які до цього виховувалися в різних умовах, в різних родинах, в різних середовищах. Ми ж їх не виховуємо з малолітнього віку. Але створивши сприятливі умови для вжитку української мови, ми спостерігаємо, як ті відсотків тридцять студентів, які на першому році навчання в побуті користуються поряд з українською також і російською мовою, поступово переходять повністю на українську: на другому курсі їх лишається відсотків двадцять, на третьому – п'ять-десять, а на четвертому вони вже навіть у побуті користуються виключно українською. Ми розуміємо всю складність і важливість цієї проблеми, й постійно тримаємо над нею контролю.

– Чи помітний спротив студентів і професорів-гостей до української мови у зв'язку з неґативними мовними тенденціями в суспільстві?

– Ні, такого спротиву немає. Всі знають, що вчитися або працювати в Києво-Могилянській академії можна тільки володіючи українською мовою. До речі, ми маємо різноманітні підготовчі курси для вступників до НаУКМА. І найбільше майбутні абітурієнти записуються саме на курси української мови. Це засвідчує, що всі розуміють: без належного володіння державною мовою до нас не можна ні вступити, ні вчитися.

– А як у вас з підручниками і посібниками, друкованими українською мовою? В діяспорі поширюються поголоски, що велика більшість студентів НаУКМА у побуті користується російською мовою, навіть в університетських приміщеннях. Інші кажуть, що українська мова, мовляв, потрібна тільки для офіційних звернень, і то не всюди...

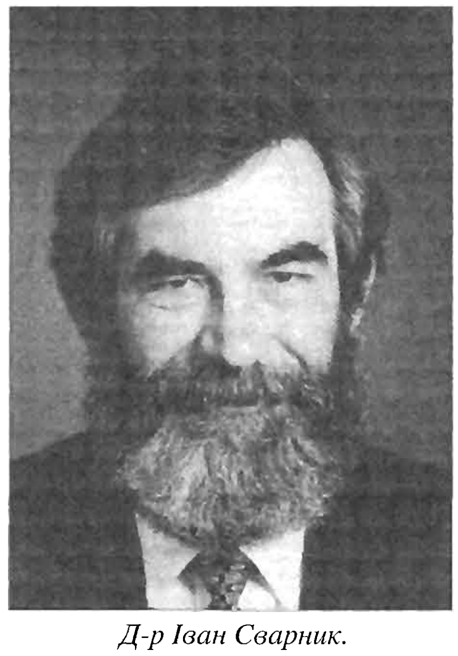
– Щодо „великої більшости" – це є абсолютна неправда. Я ще раз повторюю: до нас студенти приходять, так би мовити, „з вулиці". Їхнє ставлення до рідної мови відображає тенденції, якими сьогодні живе хворе після комуністичного безпросвіття українське суспільство. І наше завдання якраз і виховувати свідомих українців. А щодо поголосків, то ми, українці, цим тішимося. Мені часто соромно за людей, які такі поголоски пускають. Як правило, такі люди ніби аж злорадіють тим бідам, що залишило українцям колоніяльне минуле. Можна, звичайно, злорадіти, а можна працювати, щоб виправити ситуацію. Я прихильник останнього. Саме тому ми видаємо книжки, часописи, проводимо конференції, дискусії, присвячені мовним проблемам. Зокрема, наше видавництво вже випустило в світ близько 70 книжок українською мовою. І серед них, за фінансового сприяння родини Заковоротних із США, – „Барви української мови" Василя Горбачука, яку ми розіслали в кілька тисяч бібліотек. Оце є шлях, вартий наслідування.

– А вихід з цієї мовної кризи ви бачите який? І чи не однією з причин мовних проблем в Україні є думки декого, що російська мова є мовою „братнього народу", того народу, який віками нищив українську мову і українську культуру?

– Така думка, на жаль, ще побутує серед чималої кількости українців. Це треба рішуче міняти насамперед державною політикою в галузі освіти і культури. А друге – треба створювати українські інституції високого рівня, щоб вони були привабливішими за ті, які наробили у нас москалі. А російська мова повинна в Україні мати статус іноземної мови, її треба знати так само, як англійську чи французьку. До речі, у нас в Академії російська мова і має статус чужоземної. Правда, студенти її не вивчають. Можливо, років через двадцять така потреба виникне...

УКРАЇНА–КАНАДА: СПІВПРАЦЯ ВЧЕНИХ

Він розуміє мову архівів

Д-р Іван Сварник.

Стипендіятом Меморіяльного фонду ім. Івана Коляски у цьому році був Іван Сварник, завідуючий сектором допоміжних історичних дисциплін Центрального державного історичного архіву у Львові (ЦДІА-Л). Його спеціяльність – архівознавство, джерелознавство, сфрагістика, геральдика та генеалогічні пошуки. Він – автор багатьох статтей з історії України та один зі співавторів „Історії України" (Львів, 1996, 1998 рр.).

Окрім цього, видав українською мовою документи до історії Акції „Вісла", щоденники чужоземців, які відвідували Україну у XVI–XVIII ст., підготовив збірники документів „Історія Львова", „Ольга Басараб" та „Головна Руська Рада (1848–1851)". Переклав на українську мову три томи праці Дмитра Яворницького „Історія запорозьких козаків".

Протягом трьох місяців перебування в Канаді, від половини лютого до початку травня, Іван Сварник працював в архівах та бібліотеках Торонто, Оттави та Едмонтону. Також ознайомився з діяльністю КІУСу, включно з Центром досліджень історії України ім. Петра Яцика, з фондами, що стосуються української тематики. Прочитав лекцію в Торонтському університеті на тему „Розвиток геральдики в Україні".

В Оттаві Іван Сварник співпрацював з Мироном Момриком, архівістом Національного архіву Канади. Виявились у фондах Дмитра Донцова та Андрія Жука деякі факти про участь історика Івана Крип'якевича в українському політичному житті початку XX ст. і його ролю у створенні Спілки визволення України під час Першої світової війни. В Оттаві І. Сварник прочитав лекцію „Джерела до історії генеалогії у ЦДІА-Л" для місцевого відділу Українського генеалогічного товариства і відвідав Мормонський Центр досліджень родинної історії.

В Едмонтоні, у бібліотеці Альбертського університету, де знаходиться фонд Івана Лисяка-Рудницького, І. Сварникові вдалося знайти ряд нових деталей до біографій В. Липинського, Д. Зубрицького, С. Томашівського, Митрополита Андрея Шептицького. Під час свого побуту в Канаді члени українських громад часто ставили питання І. Сварникові про генеалогію, родинну історію та пошуки в архівах України. Під час багатьох зустрічей з українськими громадами І. Сварник радо ділився своїми знаннями у ділянці генеалогії, родинної історії, архівних пошуків і дав чимало приватних консультацій.

Пресове бюро КІУСу,
Едмонтон, Канада

ЗА ЄДИНУ УКРАЇНСЬКУ ІНФОРМАЦІЮ

Перший міжнародний конґрес українських істориків

Віра Бурдяк,
доцент Чернівецького державного університету

16-19 травня 2000 року у Чернівецькому державному університеті ім. Ю. Федьковича, якому цього року виповнюється 125 років, відбувся Міжнародний конґрес істориків. Участь у ньому взяло понад 300 дослідників з України, Америки, Канади, Польщі, Франції, Німеччини, Австралії, Литви, Словаччини та інших країн. Організаторами конґресу були: Чернівецький державний університет, Українське Історичне Товариство (США, Україна, Канада, Европа), Інститут Історії НАН України, Світова Наукова Рада при СКУ, а співорганізаторами – Міжнародна Асоціяція Україністів, Українська Вільна Академія Наук у США (Історична секція), Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Асоціяція Українських Університетських Професорів, Інститут Української Археографії НАНУ України, Наукове Товариство ім. Шевченка в Канаді, Львові, Европі і Польщі, Польська Асоціяція Україністів (Варшава). Головними організаторами кон-ґресу були: декан Історичного факультету ЧДУ, голова Осередку УІТ ім. М. Грушевського в Чернівцях проф. Юрій Макар і президент УІТ і Світової Наукової Ради СКУ, голова Історичної Секції УВАН у США проф. Любомир Винар.

Конґрес відкрив ректор Чернівецького державного університету проф. Степан Костишин. На пленарній сесії заслухано доповіді ректора С. Костишина „Визначний центр освіти і науки" (До 125-річчя Чернівецького університету), президента УІТ проф. Л. Винара – „Українське Історичне Товариство: минуле, сучасне і майбутнє" (з нагоди 35-ліття заснування), проф. Аркадія Жуковського, голови НТШ в Европі – „Роля Церкви в житті українського народу", акад. Я. Ісаєвича – „Українська історична наука сьогодні: здобутки і невирішені проблеми", проф. Реєнта – „Концептуальні проблеми розвитку сучасної історичної науки в Україні", декана проф. Юрія

(Закінчення на стор. 15)

НА СВЯТІЙ ЗЕМЛІ

Добрий пастир

„...Я прийшов, щоб ви мали життя, і подостатком мали. Я Пастир Добрий. Пастир добрий кладе власне життя за вівці".
Євангелія від Св. Івана, 10, 10–11.

Яффа – одне з найстаріших міст Святої Землі. Легенда говорить, що започаткував його Ной і назвав на честь свого сина Яфета. Сучасні ізраїльтяни припускають, що назва походить від івритського слова „йофі" – краса. Як би то не було, але тепер Яффа – осередок Історичних пам'яток, туристичний центр країни, улюблене місце відпочинку. З верхнього міста до берега Середземного моря, з безліччю кав'ярень і рибних ресторанчиків, можна спуститися мереживом кам'яних вуличок, де розмістилися майстерні, галереї мистців, дорогі крамниці, а також монастирі та церкви різних вір і конфесій.

На вулиці Натив Хамозарет, в монастирі, що належить греко-православній церкві Єрусалимської патріярхії, є церква святого Михайла, де щосуботи служить о. Олександер. Кожний священик має тут свої, властиві лише йому форми служіння, згідно з канонами того чи іншого святого. Отець Олександер багато розповідає під час служби, читає Євангелію, веде бесіди, діялоги з невидимими особами. Він народився в Запоріжжі 32 роки тому.

– У нашій сім'ї не було віруючих, – розповідає мені о. Олександер. – Я прийшов до віри досить пізно, хоча це ніколи не пізно з Божої благодаті. Лише в 17 років я охристився, але і тоді ще деякий час залишався людиною світською. А почалося, гадаю, з моєї професії. Я медик, 8 років працював у запорізькій лікарні, де зрозумів, що наші тілесні хвороби походять від хвороби душі. Лікувати можна тіло, душі потрібні інші ліки. Страждання, скорбота – від нашої невіри, а від того й гріх. Тому у православ'ї так важлива таємниця сповіді. Не розповідь про гріх, а зрозуміння вчинку, усвідомлення власного гріха – лише так можна знайти свій шлях, мету життя, зцілення душі.

У 1997 році я побував з прощею на Святій Землі і тут зрозумів свою життєву місію – нести людям слово Боже. Я закінчив богословські курси і став священиком. В одному з приміщень лікарні ми відкрили церкву. Моїми першими прихожанами стали хворі і сусіди лікарні. Тепер з Божого благословення служу тут. Той, хто визнав гріх за гріх, знає, як йому протистояти: молитвою. Адже Господь сказав, що цей світ лежить у злі, а апостол Іван писав, що у світі немає нічого, крім зради очей, зради тіла і життєвої гордині. Вихід? Покаяння, смиренність, молитовне життя – церковне і келійне, виконання законів Божих, читання святих книг, апостольських послань, Євангелії. Становище Церкви Христової на Святій Землі – особливе. Особливі і стосунки людини з Богом, зовсім не такі, як в будь-якому місці земної кулі. Це – Земля Спасителя і святих пророків. Приїхав я сюди без місії, але Господь допоміг одержати цей прихід, послав мені чудових людей на цій землі, щедрих на духовність. Серед них Митрополит Тимофій – генеральний секретар Єрусалимської патріярхії, Архиєпископ Доміскин, який часто під час Літургії плаче від співпереживання, захоплення. А прихожани? Це прекрасні люди – українці, росіяни, болгари, що приїхали до Ізраїлю за останні роки. Є й такі, хто говорить на іврити і розуміє лише „Отче наш". До православ'я вони прийшли через юдейство, Тору. Християлися уже в зрілому віці. Це довгий і нелегкий шлях, шлях пошуків і вагань. Я з повагою ставлюся до всіх прихожан – українців (їх, мабуть, найбільше), греків, арабів – всі ми діти Божі. В цій церкві святого Михайла щосуботи проходить три Служби: Архиєпископ Дамаскин служить для арабів-християн, за тим ієромонах – для румунів, які тут здебільшого живуть тимчасово, а далі – наша служба. Ми всі живемо в мирі і доброму слові, з повагою ставимося одне до одного. Якось у видатного християнського богослова о. Олександра Меня запитали: „А що ви, еврей, робите у православ'ї?". Він відповів словами апостола Павла: „У Бога немає ні елінів, ні юдеїв, всі чада Авраамові".

– Чи ви матеріяльно допомагаєте прихожанам?

– Мені не хотілося б говорити на цю тему, бо Ісус сказав: „Нехай ваша ліва рука не знає, що робить права, тоді подаяння буде богоугодним". Ми маємо за приклад святих отців. Єгипетські святі піднімалися до такої вершини пожертвувань, що коли їхні діяння і справи відкривалися, вони вважали, що їхній вчинок втратив свій сенс. Наш прихід скромний і допомога мирянам обмежена, але духовне подаяння не менш важливе, якщо не більше.

Отець Олександер має сім'ю, у нього росте донька, яка навчається у звичайній школі. Її навчання не передбачає вивчення української мови, Слова Божого, християнських традицій. Вона обов'язково вивчає Танах, має святкувати суботу.

– Це складна тема, – говорить о. Олександер, – наші діти живуть в іншому вимірі, по-іншому все сприймають. Я веду боротьбу зі світським Ізраїлем, за доньку, зі спокусами і не завжди стаю переможцем. Намагаюся її переконати, що головне – бути людиною, що Господь – шлях до істини, центр духовного життя, серцевина внутрішнього „я". Нікому не забороняється знати інші релігії. Справа в тому, як трактувати їхнє співжиття. Скажімо, в святому еврейському писанні є провіщення про Ісуса Христа, але ми про це не завжди говоримо. Не все вивчено навіть богословами. Християнство не чуже для Святої Землі, адже звідси почалася перша християнська церква.

Отець Олександер приїхав на Святу Землю із Запоріжжя.

Отець Олександер закінчує писати книгу „Невідомий Сіон".

– 37 років минуло від вознесіння Христа до зруйнування Храму. Саме в цей час відбулося торжество християнської віри. Тисячі єрусалимлян християлися і прийшли до православ'я. Це був великий період. А затим збулися слова Ісуса про зруйнування Храму і падіння Єрусалиму. Ось тоді перші християни, з яких почалася перша світова Православна Церква, перейшли через Йордан в Сирію і розчинилися в інших народах, забравши з собою таємницю життя перших християн на Святій Землі, таємницю Сіона, коли вершилися великі справи Духу Господнього, коли учорашні грішники набували дарунку Духу Святого, коли апостол Павло проповідував по всій Юдеї Слово Боже. Це засвідчено в Діях святих апостолів. Ось цьому і присвячена моя книга.

– Ваше ставлення до України?

– Я дуже люблю ті місця в Україні, де ніколи не був, але відчуваю якийсь космічний зв'язок, якийсь душевний потяг. Мене завжди вабили старовинний Херсонес, наше маленьке, тепле Озівське море. В Україні залишилися дитинство, юність, друзі, прихожани, церква. Україна хворіє економічно, але це вже – політика, ми – поза нею. Ми повинні молитися святим Києво-Печерської Лаври Феодосію і Антонію, святим Почаєвської Лаври. А Феофаній Київський, який жив у XVIII столітті? Філософ, великий святий, який спілкувався виключно українською мовою. Це – значимі святині і святі для України. Ми повинні молитися їм, щоб врятувати державу і державність, ми мусимо звернутися до них. 70 років безбожжя дали свої неґативні результати. Навіть людина, яка охристилася, часто не може збагнути, що повинна жити у мирі зі своєю совістю, дотримуватися заповідей Божих, сповідатися, причащатися, дотримуватися посту. Це все було знівельоване роками невіри. Це, як потоп, який знищив усе. Потрібні десятиліття наполегливої праці, а в даному випадку віри, щоб відновити дух християнства в душах людей. Я цим живу. Це – той хліб життя, яким я годую свою душу і тіло. Це – кров Христова, якою причащаю прихожан. Це – плоди дерева життя.

Світлана Глаз,
Яффа–Єрусалим

У старій Яффі. Позаду видно собор святого Петра.
*Світлив **Михайло Глаз***

ІСТОРІЯ І ПАМ'ЯТЬ

Де зараз ви, кати мого народу?

Під цією назвою, що нею став рядок з вірша Василя Симоненка, вміщуємо розповідь Олександра Северина, одного з наших постійних читачів, а також дописувача і великого прихильника „Свободи". Цей матеріял опублікувала тижнева російськомовна газета „Окно" у місті Краматорську Донецької области, і ми певні – спогад про кривавий 37-ий рік змусив багатьох російськомовних „хохлів" задуматися і над своїм життям, і над долею України.

Передруковуємо цю розповідь з невеликими скороченнями.

Від тих жахливих для України часів саме тепер минає шістдесят три роки. Тоді, а це був 1937-ий рік, репресії з волі комуністичного Кремля набирали таких темпів і маштабів, що їх наслідки відчуваються навіть сьогодні. Україна ще не оговталась від голодомору 1933 року, але Сталін зі своїми опричниками знову накинув зашморг на шию.

...Того жорстокого, під кожним оглядом, року навіть погода у нас, на Краматорщині, була немилосердною: йшли постійні пронизливі дощі, які в листопаді з доріг зробили непролазні багна. Щоб дійти робітникові з села Семенівки до станції Ошуркове, наприклад, треба було докласти немало зусиль, щоб вчасно встигнути на роботу до краматорських заводів і „спецзаводів", бо за спізнення більшовицькі посіпаки страшенно карали! Того року наш люд бідував, жили у злиднях – стояли постійні черги за всім, а особливо за продуктами харчування. Репресії ж набували розгону, і чекісти кожної ночі виривали з родин батьків, синів, найближчих. Темна ніч терору огорнула всю Україну.

Настав і для семенівців страшний день. Ще звечора, 25 листопада, пристосована під „чорний ворон" тритонка-вантажівка маршрутом йшла в напрямі нашого села, але між селищами Обазівкою і Василівкою заїхала в глибокі багна та там і застрягла на кілька днів. Клясичний арешт приречених був зірваний! Тоді кандидатам на „зеків" спішно з „сільсовєту" розіслали „повєсткі" з вимогою негайно, а це було 26 листопада 1937 року, з'явитись у пашпортний стіл м. Краматорська. Від репресій моє село Семенівка, яке до війни не мало навіть 200 дворів, дуже потерпіло. Було арештовано 26 осіб – батьків в основному багатодітних родин. Сиротами або кандидатами на сироти лишилось до сотні дітей різного віку. Не оминула біда і нашу, северинівську родину. Тато, Петро Олексійович Северин, відчував, що дні життя його вже пораховані... Він ще перед арештом зробився похмурим, якимсь відчуженим.

В день арешту, одержавши „повєстку" – я це дуже яскраво пригадую, – не збирався щось з убогих речей брати з собою й пішов з хати фактично з порожніми руками. Йдучи ж з хати, яку щойно кінчив будувати, і вже тримаючись за клямку дверей, тато якимсь чужим, неземним голосом лише й промовив до мами та нас, трьох синів: „...Не забувайте, може будете писати... " – і пішов, щоб рідний поріг більше не переступити, до дружини й дітей ніколи не вернутись... Ми, малолітні діти та мама, були приголомшені, але ще не розуміли, що тато пішов від нас назавжди. Я – підліток в тому часі, – але мені щось чи хтось підказував: „Дивись в останнє на свого батька...", і я дивився... Дивився, як тато вийшов з хати, як, якось дивно зсутулившись, непевною і тяжкою ходою пішов зі свого подвір'я. Таким і лишився в моїй пам'яті наш тато! Ще й тепер я бачу ті тяжкі батьківські кроки... Кроки були такі тяжкі, що тато, здавалось, з зусиллям відриває свої ноги від землі... А через кілька днів зарештували нашу маму! Нас лишилось трійко неповнолітніх у сирій і холодній хаті – голодні, холодні, недоглянені... Мама недовго перебувала ув'язненою, але й того часу для мене особисто було досить, щоб зрозуміти, що нам випало жити в жорстокі, з волі комуністичної Москви, часи. А влітку 1938 року мене серед ночі несподівано викликали в „сільсовєт", де в присутності „уполномоченого" НКВД Ромащенка наші місцеві посіпаки Лиходій Віктор і директор семенівської семирічки Печериця Іван без церемоній запропонували мені брати приклад з Павлика Морозова й свідчити проти свого рідного батька. Тиск на мене юнака був вчинений цілком фахово – в дусі вишколених чекістів-яничарів. Але тискові я не піддався, зухвало огризався, бо чомусь не мав почуття страху! Вже світало, як Лиходій В. зі злістю викрикнув: „Будеш там, де твій батько!" Так не сталось, а склалось якраз навпаки: Лиходій після війни за крадіж державного майна у великих розмірах був осуджений за 10 років ув'язнення! Кару відбув „від дзвінка до дзвінка". Вернувся з „курортів" зі знищеним здоров'ям, дружина Леся його покинула, діти розлетілись. Лиходій дістав те, куди заганяв невинних односельчан! І як тут не згадати наше українське давнє „Не копай яму для когось, бо сам туди впадеш!".

Не вернувся мій тато з Потьми. Там і загинув ще перед війною. Погинули на полях „вєлікой отєчєственной" діти репресованих, а серед них Олексій Якович Груненко, Микола Михайлович Груненко, Микола Миронович Машир. Інші ж, як Олексій Петрович Северин, Микола Аристархович Машир свідомо не стали дезертирами і провоювали до кінця війни.

Дивна й драматична доля випала „зекові" Микиті Платоновичу Груненкові. Він, як мені відомо, дістав в часи репресій 1937 року „дєтскій строк" і незаслужену кару відбував не в Потьмі, а десь в районі озера Байкал. Вибухла війна, і на Далекому Сході замість знищеного популярного командарма Штерна, що був призначений Ставкою з Москви досить рішучий генерал армії Йосип Родіонович Опанасенко, з українського козацького роду. Він розумно і відважно використав дані йому широкі уповноваження „самим" Сталіним. Генерал Опанасенко – нечувана річ! – підпорядкував під свою владу катів Далекого Сходу: Нікішова, Гоглідзе, Баркова та Нєгова, ґрунтовно очистив концтабори ГУЛаг-у від арештантів в тих областях, придатних воювати, мобілізував до діючого війська та маршовим порядком відправив на Захід воювати проти Гітлера. Одним з тих, хто з концтабору став негайно під час катастрофи вояком совєтської армії, був наш Микита Платонович Груненко – батько шістьох дітей! Провоював він до травня 1945 року й згинув у Берліні в останні дні війни... Іронія долі й тут поглузувала з нещасного Микити Платоновича, а його діти розлетілись з Семенівки. Клава – дочка Груненка, наприклад, тепер живе в далекій Австралії.

Взагалі ж репресії сприяли тому, що діти репресованих батьків зробили все від них залежне й незалежне, можливе й неможливе, щоб вирватись з СССР – позбутись перспективи бути знищеними сталінсько-московсько-комуністичним режимом. І тепер семенівців – дітей репресованих, їх онуків і навіть правнуків можна зустріти в США, Канаді, Франції, Англії, Німеччині, Австралії.

... Від тих страшних часів минає 60 років, й наше нове покоління не має ніякого права забувати ту трагедію, яка забрала з України мільйони невинних жертв комуністичної півночі!

Живучи в США довгі роки, я ніколи не забуваю горе, яке опустошило Україну. І все робив, що в моїх силах було, щоб бачити Україну незалежною. Певно, що Україна та її народ сьогодні переживають не кращі часи, але краще життя прийде, бо, твердо в цьому переконаний, наша спільна доля – в наших руках!

Відсахнімось від тих, що нищили нас як націю, що ускладнюють сьогодні життя-буття в Україні. Відсахнімось від каторги тих, які навіть порушили сталінське – „патронов не жалєть" і додумалися в артемівській тюрмі влаштувати камеру, яку заливали водою до стелі і топили там відразу по сорок невинних в'язнів – по чекістській термінології „врагов народа". В цій камері м. Аремівська, тоді Сталінської области, був утоплений мій земляк і далекий родич, батько шести дітей Юхим Федорович Борисенко.

Трагічний список-перелік склав я, пам'ятаючи про ту біль, в 1987-му році – в 50-річчя нашої спільної національної трагедії.

Отже, жертви комуністичного терору – жителі села Семенівки, Краматорського району, в минулому Сталінської области, які були репресовані в листопаді 1937 року.

1. Моруженко Федір Семенович.
2. Северин Петро Олексійович – мій тато.
3. Машир Мирон Васильович.
4. Груненко Микита Платонович.
5. Груненко Михайло Платонович.
6. Груненко Олександр Корнійович.
7. Груненко Павло Олександрович.
8. Груненко Яків Захарович.
9. Машир Аристарх Васильович.
10. Приходько Андрій Степанович.
11. Борисенко Юхим Федорович.
12. Борисенко Іван Федорович.
13. Борисенко Микола Федорович.
14. Борисенко Олександр Іванович.
15. Борисенко Дмитро Іванович.
16. Литвиненко Дмитро Іванович.
17. Кравцов Онисько.
18. Литвиненко Каленик Іванович.
19. Литвиненко Федір Іванович.
20. Ясинський Лук'ян Сергійович.
21. Боєвський Никифор Тимофійович.
22. Олійник Михайло Мартинович.
23. Кравцов Андрій Павлович.
24. Баштовий Мусій.
25. Киреїв Корній.
26. ? – вибачаюсь і прошу прощення в Тебе, жертво комуністичного терору. Пам'ять моя не зберегла Твоє ім'я і прізвище...

Вічна пам'ять тим, які загинули в казематах НКВД, в душогубках, в концтаборах...

Вічна пам'ять теж тим, що зі знищеним здоров'ям вернулись в Україну, але коротко жили – так і не розповівши ближнім своїм, світові про перенесені ними нелюдські муки в комуністичних катівнях...

Олександер Северин

Перший міжнародний...

(Закінчення зі стор. 13)

Макара – „Наукові дослідження в Чернівецькому університеті", проф. М. Бауера – „Стан та перспективи розвитку історичної освіти в національній школі" і багато інших.

Перша сесія була присвячена станові української історіографії на порозі третього тисячоліття. Друга – актуальним проблемам і сучасним пріоритетам української історичної науки. Третя – 2000-літтю Християнства в Україні. Тематичні сесії: „Друга світова війна і Україна", „Українці і поляки у XIX і XX століттях", „Політика і політична думка в Україні. Історія і сьогодення". Окремі сесії були присвячені грушевськознавству і оглоблинознавству (круглий стіл), в яких обговорено важливі аспекти цих двох найновіших історичних дисциплін. На останньому пленарному засіданні конґресу прийнято резолюції „Українська історична наука на порозі XXI ст.", „Звернення до Президента України Леоніда Кучми", „Звернення до уряду Литовської Республіки" (в справі катедри українїстики) та інші документи. Під час конґресу відбувся перший міжнародний з'їзд УІТ, обговорено завдання Світової Наукової Ради і МАУ. Організатори Конгресу ствердили, що історична наука вже більше не ділиться на „вітчизняну" і „діяспорну", а переростає в єдину українську історичну науку. Це вперше зібралися історики в такому широкому складі.

Окрему увагу конгрес звернув на жалюгідний стан української мови в Україні і прийняв відповідну резолюцію. Вирішено історичні конґреси скликати кожних два роки. Тепер готується збірник доповідей конгресу в двох томах за головною редакцією професорів Ю. Макара і Л. Винара. Без перебільшення можна ствердити, що Перший міжнародний конґрес істориків в Україні був успішним. Зокрема відрадно відзначити участь молодих істориків, які вже не обтяжені ідеологічними багажами минулого.

ЗВІДУСІЛЬ

Інфекційні хвороби загрожують людству

Червоний Хрест оприлюднив свій звіт, у котрому стверджується, що незважаючи на землетруси і повені, котрі завжди мають найбільше розголосу в засобах масової інформації, заразливі хвороби вбивають набагато більше людей, ніж природні нещастя. Смертність у минулому році, спричинена СНІД-ом, туберкульозою і малярією, була в 160 разів більшою, ніж кількість смертей у минулорічних землетрусах Туреччини, гураганах Індії та повенях Венесуели – такий висновок зробила Міжнародна федерація Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

Гезболла не складе зброї

Керівник ліванської групи повстанців „Гезболла" попередив Кофі Аннана, Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй, що їхня визвольна війна буде продовжуватися, хібащо Ізраїль спричинить прикордонні провокації. К. Аннан зустрічався з шейхом Гасаном Назралою під час своєї 24-годинної візити до Лівану з метою здобути підтримку для плянів замирення у Південному Лівані.

Молоко матері зменшує риск захворювання

Згідно з найновішими науковими дослідами, немовлята яких годують молоком матері, менше хворіють на левкемію (рак крови) ніж ті, котрих годують молоком з пляшки. Ці досліди надруковані в журналі краєвого інституту рака. Дотеперішні висновки базувалися на статистично недостатніх доказах, нібито молоко матері повністю охороняє від левкемії.

Заплатять за папки Р. Ніксона

Департамент юстиції погодився заплатити 18 мільйонів долярів спадкоємцям колишнього президента США Ричарда Ніксона за його президентські матеріяли, які були конфісковані після його резигнації в 1974 році. Так закінчилися 20-річні домагання родини Р.Ніксона одержати компенсацію за 44 млн. документів, 37 годин записів на стрічках і тисячі фотографій, затриманих у Національному архіві.

Економіка – найчастіша причина воєнних конфліктів

У висновках Світового банку стверджується, що різні громадянські конфлікти в світі, в тому числі збройні, постають найчастіше через жагу наживи, а не через політичні, етнічні чи релігійні непорозуміння. Вивчаючи 47 громадянських заворушень-війн від Афганістану до Зімбабве у 1960 - 1999 роках, автори аналізи з'ясували, що найчастішою причиною усіх воєнних заворушень є економічна залежність країн в таких товарах, як кава, наркотики, діяманти, перли.

НА СОРОКОВИНИ ЗАГИБЕЛІ ІГОРЯ БІЛОЗІРА

Жертви нашого мовчання

Трагічна смерть Ігоря Білозіра сорок днів тому ще раз наочно показала, наскільки українці незахищені і вразливі навіть на своїй землі! Наші вороги почуваються у нас, як у себе вдома. Ні, вони далеко не „воріженьки". Їхній хижий вищир видає звіра. Користуючись нашою терпимістю, нерішучістю, притаманним нам нахилом до конформізму, вони дедалі більше нахабніють і звіріють.

Важко й полічити, скільки жертв на рахунку наших недоброзичливців лише за роки незалежності. Це не тільки В. Чорновіл чи В. Гетьман. Вбитих значно більше. А скільки побитих, скільки скалічених морально?! Недавно стався напад на двох членів Молодіжного конгресу українських націоналістів О. Куліша та О. Ващенка в Сумах. На Харківщині вже вкотре побито активіста Конгресу В. Виноградова. Нападники ледь не вбили голову Хмельницької міської організації Молодіжного конгресу Юрія Масленка. І такі повідомлення надходять майже щодня.

На початку 90-их, коли знавіснілий ветеран-енкаведист вибив величезною каменюкою вікно у моїй оселі, мало не вбивши малолітнього сина, мені здавалося, що довго так не буде, що або вороги переказяться, або ми їх поставимо на місце. Але коли через деякий час футболісти з місцевої команди, нацьковані владою, били в центрі Сміли активістів Руху, міліція спостерігала і не втручалася.

Десь у Львові ще живуть вбивці Володимира Івасюка.

І от – нова жертва... Я пам'ятаю приїзд Ігоря Білозіра з гуртом „Ватра" до Сміли. Були радянські часи, задуха, переляк... І раптом у провінційному, зросійщеному місті пролунала досі незнана, весела, горда, сучасна українська пісня. Як вона сколихнула наше застійне болото, як зворушила, як надихала! „Час мій, коню, час..." співали люди в місті.

І час настав, а ворогів ми не чіпали. А вони, оговтавшись, пішли у наступ. І не стало чутно Білозіра, і немає ніде української книги, кінофільму. І падають найкращі... Н. Вітренко не так давно лупцювала Павла Мовчана по голові тільки за те, що той українець. І в моє помешкання кидали камінь, бо я українець, бо очолював міську „Просвіту".

Ми живемо неначе у різних вимірах. „Нєужелі ви дєйствітельно говорітє с дєтьмі на етом язикє? – допитувався офіцер місцевої військової частини, у якого я брав інтерв'ю. І досі кривлять губи на мою українську мову продавці у крамниці. І досі смикається сусіда-алкоголік, на звертання „тато" з уст моїх дітей.

Чи дочекаємося загальнонаціонального провідника, чи згуртуємося, чи навчимося давати відсіч? Жертв у нашій історії було багато, але Ігор Білозір, напевне, – перша жертва саме зросійщення. Мені нагадуватиме про нього, про Івасюка, про Чорновола і про мільйони інших – незагоєний біль. І залишена ним пісня...

Олександер Вівчарик,
м. Сміла, Україна

Вбито пісню...

Від руки більшовицьких злочинців загинули за пісню Микола Леонтович, Володимир Івасюк, а тепер – Ігор Білозір. Хто ж наступний? Після трагічної загибелі Володимира Івасюка Ігор Білозір перейняв естафету української естрадної пісні і гідно продовжив її, збагативши своїми невмирущими творами „Пшеничне перевесло", „Мамина свілиця", „Джерело", „Чумацький шлях", „Від Бога", що ввійшли до золотого фонду української національної культури.

Ігор Білозір за своє коротке життя став символом. Своєю піснею „Встань з колін, народе мій" він пробуджував український народ зі сну, піднімав на боротьбу за свободу і незалежність. Ще в часи тоталітарного режиму він, роздмухавши музичну „Ватру", розпалив вогонь пісенної творчости, що полонила серця народу.

Смерть Ігоря сколихнула увесь Львів. 29 травня біля пам'ятника Тарасові Шевченку відбулося багатисячне віче-реквієм, яке відкрив член проводу Львівської обласної організації Соціял-націоналістичної партії України, народний депутат України Олег Тягнибок.

Всі, хто виступав на віче, зокрема голова Львівського обласного товариства політичних в'язнів і репресованих Петро Франко, голова Львівського крайового братства воїнів ОУН-УПА Олесь Гуменюк, голова Львівської спілки політв'язнів Ярослав Малицький та інші, висловили гнів і протест проти замаху на Ігоря Білозіра, вчиненого Вороновим і Калініним, закликали повести рішучу боротьбу з антиукраїнськими ворожими силами, заборонити вульгарну російську пісню у ресторанах і кав'ярнях Львова. Цей злочинний акт викликав велику занепокоєність за долю української естрадної пісні, за повсюдне утвердження в державі української мови.

Ігор Білозір житиме в серцях наступних поколінь.

Володимир Лига,
заступник голови
Львівського обласного товариства
політв'язнів і репресованих

Терпінню настає кінець

У останній вечір свого життя композитор, народний артист України Ігор Білозір з друзями співав у львівському кафе „Цісарська кава" пісню „Перший сніг" – свою першу пісню, створену на Щедрий вечір 1981 року разом з українським поетом Богданом Стельмахом. Вони удвох написали десятки пісень, на яких виростало теперішнє молоде покоління. Впродовж двадцяти останніх років він продовжував незакінчену пісню композитора Володимира Івасюка. Він загинув за свою, українську пісню... Такий випадок трактують як політичне вбивство.

Ігоря Білозіра по-звірячому вбили московські шовіністи 8 травня 2000 року. Знищення українців-патріотів у незалежній Україні Вадима Гетьмана, Вячеслава Чорновола, журналіста Вадима Бойка – це продовження шовіністичної політики Росії, яка знищила Симона Петлюру, Євгена Коновальця, Романа Шухевича, Степана Бандеру, Лева Ребета, Володимира Івасюка та багатьох інших визначних українців.

Осип Бандерський,
Астон, Па.

Не було б України без варягів?

У травні ц.р. американська телестудія PBS запропонувала глядачам тричастинну програму „Хто були варяги?". У першій частині було представлено походи варягів до Ісляндії, Гренляндії і навіть до Північної Америки, а друга частина була повністю присвячена подорожам варягів у Східню Европу.

„Невже український народ на дев'ятому році незалежности залишається без кореня на своїй землі?"

Варяги прийшли до Східньої Европи як завойовники, шукаючи нових торговельних шляхів у Візантію і далі – до арабського світу. Київ був тоді малим поселенням, але стояв у важливому стратегічному місці над Дніпром. Найстарші документи вказують, що центр молодої держави був тут, між соборами Києва, сьогоднішньої столиці України.

Показуючи Київ і Печерську Лавру у сучасному вигляді, коментатор розповідає історію міста і робить висновки, що варяги, хоча на Сході і втратили свою ідентичність як скандинавці, але повністю перетворили країну і культуру, з'єднуючи безмежні простори Східньої Европи у нове князівство.

Про Україну у передачі згадується двічі – у зв'язку з розташуванням Києва і археологічними розкопками, що продовжуються з новим ентузіязмом після розпаду Совєтського Союзу „як в Росії, так і в Україні". Ця програма породжує ряд запитань. Поперше, чому не запросили до співпраці бодай одного науковця – представника території, про яку йде мова, а надали слово російському коментаторові з Петербургу?

Невже український народ на дев'ятому році державної незалежности далі залишається без кореня на своїй землі, без окремого минулого і з вічно загадковим питанням – коли і де почінати йому свою власну історію?

Як мусить почуватися наша молодь, якій доводиться користатися з української і американської історіографії? Чи був якись відгук наших науковців чи інституцій на програму про варягів?

Оксана Волчук,
Нью-Джерзі

Листи

ХОЧ ЛИСТ І ПРИВАТНИЙ

Данилко лишився сиротою...

Тиждень тому до мене надійшов лист від людей з Кіровограду, які потребують допомоги. Моя сім'я зробить для них, що зможе. Можливо, хтось з читачів „Свободи" долучиться до акції допомоги, адже йдеться про виняткові обставини?

Марина Луякова,
Бріджвотер, МА

Ми з чоловіком – пенсіонери. Випало служити у війську в Афганістані, де я стала інвалідом війни. 9 травня цього року сталося велике горе: по-звірячому вбили нашу єдину доньку Ірину, студентку четвертого курсу університету. Їй був 21 рік. Залишився у нас її синок Данило, якому 2 роки і 7 місяців. Батько його з Іриною був розлучений і дитиною ніколи не цікавився. Тим часом Данило від важких пологів дістав травму і півтора місяці пролежав в реанімації. Тепер дитина є на обліку у дитячого невропатолога з діягнозом м'язово-церебральної дистрофії і уповільненим психофізичним розвитком. Для лікування внука потрібні масаж, повноцінне харчування і лікарська допомога, на що у нас немає грошей. Держава повинна виплачувати дитині допомогу 18 гривень (3 доляри) на місяць, але в нинішньому році ми її жодного разу не отримали. Чи не допоможуть Данилові люди, які мають таку можливість?

Наша адреса: **вул. Калініна, 41, кв. 93, 25006 Кіровоград, Україна.** Телефон: **(052) 222-5052.** Прізвище маленького Данила – Литвинчук.

Любов Дозор,
м. Кіровоград

УВАГА: ВАЖЛИВИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ПРОЄКТ

Щоб гідно вшанувати Кобзаря

У Харкові створено Ініціятивний комітет, метою якого є узаконення дня народження нашого Національного Пророка Тараса Шевченка, як вільного від праці дня. У зв'язку з цим святкування 8 березня, Жіночого дня, має бути або скасоване, або перенесене. Наш комітет складається з представників Харківських відділень „Просвіти", ветеранської організації, Фонду культури, Спілки письменників, Конґресу української інтеліґенції, представників громадськости. Просимо підтримати нашу ініціятиву і створити подібні комітети в усіх областях України, піднімати це питання в засобах інформації й домагатися від Уряду України прийняти рішення, що відповідають нашим національним інтересам.

А. Кіндратенко,
голова Харківського обласного об'єднання Всеукраїнського

Цвіте в Чикаґо український "Дзвіночок"

З року в рік, щоранку спішать українські діточки в щасливому супроводі матерів та бабусь до своєї чудової казки, ймення якій – садок "Дзвіночок" при парафії церкви св. Володимира і Ольги в Чикаґо. Тут завжди на них чекають дбайливі руки і теплі серця вихователів, цікава і багатогранна навчальна, культурно-виховна програми. Повз увагу дітей не проходить жодне релігійне чи державне свято, маленькі вихованці з задоволенням вивчають вірші, пісеньки, танці, щоб в черговий раз порадувати своїх рідних.

Величавою точкою дитячих виступів щоріч стають свята св. Миколая, Різдво Христове, Великдень, День Матері та інші. Щире українське поетичне слово, молитва, пісня, танець виплітаються в справжній духовний дарунок найріднішій людині на Землі – Мамі. Саме так було 14 травня. В святковоприбраній залі Культурного осередку української мами не тільки насолоджувалися мистецькими виступами своїх синочків та донечок, а й з задоволенням гостилися смачними стравами. Дітей привітав о. мітрат І. Кротець. А на завершення щиро дякували учителькам С. Галамай та І. Сморщок за щедру працю. Такі свята довго пам'ятатимуть всі.

Оксана Бойкевич,
бабуня Мар'яни Бойкевич,
Чикаґо

Вечір танцю і пісні в Рочестері

В першу неділю червня ц. р. в Рочестері український танцювальний ансамбль ''Євшан'' влаштував справжню танцювальну виставу. Діти і молодь поводились на сцені вільно, невимушено, з щирою усмішкою на устах виконували кожний номер програми. І всім приємно було дивитись на цікаве, різнобарвне дійство.

Лише можна дивуватись, як це художній керівник колективу, знаний у Рочестері танцюрист Славко Вірло разом з Оксаною Кравс, Ганною Скробач та Лесею Хвесик зуміли підготувати такі по-мистецькому витончені номери.

У програмі вечора також брав участь народний хор ''Сурма'' під керівництвом Жанни Кремінської. Самодіяльні співаки порадували глядачів повстанськими та українськими народними піснями.

Любов Цегельська

Допомогли жіночому центру в Ужгороді

Просимо надрукувати у „Свободі" подяку з Ужгорода тим людям, які склали свої пожертви для нашої організації.

Приємно, що серед жертводавців є не тільки українці, але також і американські громадяни, які навіть не розмовляють українською мовою.

Це говорить про те, що люди бажають бачити Україну економічно розвинутою державою.12 жінок, які були на навчанні в Орегонському університеті за програмою „Leadership" у м. Корвалісі, створюють коаліцію Жіночого лідерства, яка своєю діяльністю підвищить ролю громадських організацій, посилить ролю жінки в суспільстві.

За шість останніх місяців до нас звернулося 80 осіб, яким ми надали безкоштовні консультації з різних питань; 16 осіб ми навчили працювати на комп'ютері; 68 осіб пройшли навчання, як почати бізнес.

Ми допомогли жінкам створити свою неприбуткову організацію, яка називається Асоціяція творчих жінок „Нова форма".

Подаємо списки організацій і добродіїв, що склали свої пожертви для Жіночого центру в Ужгороді на АСС #26584-000, який відкритий в **Self Reliance (N. Y.), Federal Credit Union, 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003-8392**:

Кредитні Спілки „Самопоміч" у Філядельфії, Нью-Йорку, Чикаґо, Православна Кредитова Спілка у Нью-Йорку, Кредитова Спілка у Рочестері, Український Золотий Хрест, Карпатський Союз, Асоціяція Русинів у Мінеаполісі, фірма „Міст" (Анна Кісіль, Людмила Лавринюк, Наталія Брандасі); а також Іван і Стефанія Сарвадій, Нілл Мермал та Дмитро Григорчук, Ніна Бепко, Лариса Бурдяк, Ореста Фединяк в Чикаґо; Ілярій і Лі Мазепа Бек з Фльориди, Галина і Віктор Гаткі, Петро і Марія Новіки, Михайло Шпонтак, Йосиф Данко, Іван Пуйо, Вікентій Шандор, Мирослава і Михайло Янковичі, Іванна Жовнір, Сергій Самчук, Григорій Онуфрів, Любомир Лампіка, Дмитро і Оксана Січі, Теодор Островский, Катерина Терлецька, Джулія Вачола, Марія Приймак, Богдан Кузик, Анна Думка, Богдан Михайлів, Михайло Литвин, Ольга Кузьмович – з Нью-Йорку; Роман Куціль, Анна і Іван Олексюк, Василь Білан, Тамара Денисенко – з Рочестеру; Наталія Вайда, подружжя Новаківських – з Філядельфії; Микола Дупляк зі Скрентону; Іван і Наталія Даниленки – з Нью-Джерзі; Лавренс Гога з Міннеаполісу; Сільвестр Поляк з Сієтлу; Джозеф Лардж, Павло і Фенні Беца, Джон Росул – з штату Огайо; пані Сусла, Галина Грінкевич з Коннектикату; Рик і Паміла Костіни – з Кентаккі.

Щиро дякуємо усім нашим добродіям за щедрість!

Марія Зілгалова,
директор Жіночого центру
в Ужгороді

ЗВІДУСІЛЬ

Померла вдова японського імператора

Згідно з повідомленням імператорського двору, у Токіо на 97-му році померла вдова імператора Гірогіто – Наґако. Вона вже роками не брала участи у будьяких публічних виступах з огляду на своє здоров'я. Старша від неї англійська королева, мати Єлисавета, якій цього року сповниться 100 років, дальше є активною та часто бере участь у різних урочистостях. Наґако одружилася з Гірогіто 1924 року, вони мали семеро дітей. Японський імператор Гірогіто помер у січні 1989 року.

Санкції проти Австрії триватимуть

Керівники держав Европейського союзу декілька днів тому на своїх нарадах у Портуґалії вирішили продовжити санкції проти Австрії, застосовані після того, як у лютому цього року канцлер Вольфґанґ Шісель зформував уряд з членів правої Партії Свободи. Австрія намагалася шляхом закулісних переговорів вплинути на 14 своїх союзників з Европейського союзу, щоб ті санкції скасувати.

Заборонено виводити злих псів

У Німеччині запроваджено вседержавну заборону розплоджувати злих псів, після активних публічних протестів по цілій країні, спровокованих трагічною смертю 6-річного хлопчика в Гамбурґу, котрого загриз пес. Нове правило каже, що заборона стосується собачих пород: „пит буллс", стафордшир булл терріерс" і „булл терріерс" та інших пород і гібридів, котрі є небезпечними. Крім того, керівники німецької залізниці заборонили власникам таких псів подорожувати у поїздах з ними.

Не обов'язково морити себе голодом

Для зменшення ваги зовсім непотрібно голодувати і вдаватися до дорогих екзотичних дієт. Завдяки раціональному харчуванню, запевняють турецькі медики, за день можна втрачати 500 і більше калорій. Потрібно, по-перше, їсти лише в спеціяльно відведених для цього місцях: у кухні, в їдальні або в ресторані. По-друге, їсти невеликими порціями. По-третє, під час вживання їжі не треба дивитися телевізор, розмовляти телефоном або читати. Зменшити отримання організмом додаткових 250 калорій можна, якщо ви відмовитеся від солодкого. Ще стільки ж можна втратити, якщо з вашого харчування вилучите яловичину, баранину і свинину. Перевагу варто віддавати курятині і рибі, але у відвареному вигляді. Також рекомендується протягом дня здійснювати півгодинну прогулянку на свіжому повітрі, що забере, найменше, ще 150 калорій.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Сила українського коріння

Вікторія Варварів-Маркович біля своїх картин.

З 1 червня 2000 року в художній галерії Міністерства оборони Словаччини у Братиславі діє виставка картин американської художниці українського походження Вікторії Варварів. Її картини – це чудовий яскравий світ природи та неосяжний простір глибоких людських переживань. Незважаючи на те, що велику частину свого життя художниця прожила в Америці та в Західній Европі, саме українська культура дала поштовх її творчості і вплинула на своєрідність сприйняття навколишнього світу.

Як тільки заходиш в будинок Вікторії Варварів-Маркович, дружини американського військового аташе у Словаччині, щасливої матері дворічної доньки Маринки – виникає відчуття спокою і затишку. Однак у будинку панує не американський дух, а наш, український. На картинах – Києво-Печерська Лавра, Андріївський узвіз, безмежні українські степи, чорноокі українки та браві запорозькі козаки. У житлі багато українських рушників та писанок – і все це гармонійно вписується в сучасний інтер'єр будинку. Батьків Вікторії Варварів під час Другої світової війни німці вивезли до Німеччини. Там, в таборі, і познайомилися. У 1949 році разом вирішили спробувати щастя в Америці. Вона виявилася до них прихильна: обидва дістали освіту, знайшли працю, згодом народилася дочка – Вікторія. „Я рано почала читати і малювати. До п'яти років батьки розмовляли зі мною тільки українською мовою. Мама була організатором суботньої української школи у Вашінґтоні, яку я відвідувала до 16 років", – згадує Вікторія. Першу свою творчу роботу – смішну керамічну свинку – Вікторія зробила в шість років. „Досі мама зберігає її, як символ моєї успішної творчої кар'єри", – усміхається Вікторія Варварів. Будучи дитиною, вона відвідувала керамічний гурток в Corcoran Gallery та художню школу у Вашінґтоні. Потім навчалася в Марімавнтському університеті (Вірджінія) та Американському університеті (Вашінґтон). У 1973 році переїхала до Парижу, де закінчила Сорбонну. У своїй докторській дисертації вона досліджувала дохристиянський вплив на сучасну українську народну творчість. Тепер у Словаччині Вікторія Варварів веде курс розпису писанок. Інтерес до цієї творчости і взагалі до української культури в усіх країнах величезний.

– Важливе місце в моєму житті займає віра в Бога, – говорить художниця. – Можливо, поглиблене вивчення світових релігій допомогло мені усвідомити, що Бог – це природа. Я завжди розмовляю з Богом – в лісі, в горах, в полі.

Перша персональна виставка Вікторії Варварів відбулася в 1979 році у Женеві. Відтоді було ще понад п'ятдесят виставок в багатьох містах світу – Вашінґтоні, Торонто, Едмонтоні, Сан-Франсиско, Каліфорнії, Чикаго, Нью-Йорку, Парижі, Римі, Букарешті, Брюсселі, а тепер – у Братиславі. Її картини усім подобаються і успішно продаються.

Найщасливішою подією в своєму житті Вікторія вважає народження доньки. Навколишній світ Маринка почала пізнавати з барвистих картин своєї матері – Вікторія спеціяльно для дочки намалювала смішних звіряток та декорувала ними стіни дитячої кімнати. „Ніколи не забуду свою першу зустріч з Києвом, яка відбулася багато років тому, – згадує Вікторія. – Наш літак летів над морем зелені, над яким мов маяки, виступали золоті бані церков, блакитна стрічка Дніпра, немов змійка, іскрилася на сонці... Я з дитинства багато чула про красу Києва, але навіть не думала, що він настільки чудовий!"

Розмовляючи з Вікторією Варварів-Маркович, дивуєшся, звідки у цієї жінки стільки енергії та сили? Крім своєї багатогранної творчости: малюнок на склі та шовку, кераміка, скульптура з каменя та дерева, складення кам'яної мозаїки, писанки; крім суспільної діяльности (статус дружини американського військового аташе у Словаччині зобов'язує виконувати і громадську роботу), вона ніколи не забуває про себе: володіє шістьома мовами, багато читає, обожнює театр.

Інна Горватова,
Братислава
(Авторка – українська журналістка, яка тепер живе і працює у Словаччині).

НОВІ ВИДАННЯ

„Ми не розлучалися з тобою, Україно"

В залі Українського Культурного Центру Воррені, Мишиґен, відбувся 9 квітня ц. р. літературно-мистецький вечір – презентація книжки Марії Білоус-Гарасевич „Ми не розлучалися з тобою, Україно", який влаштував Комітет сприяння українській демократичній пресі в Україні. Спонзори вечора: кредитівки „Самопоміч", „Будучність", УКЦ, д-р П. Джуль, В. та А. Лизогуби.

Коротким словом відкрила вечір Х. Годів-Юзич – заступниця голови комітету. На превеликий жаль усіх присутніх, авторки книжки на вечорі не було через недугу, тому її цікаве слово „Довгий шлях в Україну" прочитала Наталія Гевко.

Вечір мав академічну й концертну частини. В першій – читали деякі уривки з відгуків, листів, статтей В. Борового „Потужна течія Оріноко" (журнал „Березіль", Харків), академіка Гр. Клочека „Людина прекрасна любов'ю до Батьківщини" („Народне слово", Кіровоград), письменника В. Чемериса „Як сонях повертається до сонця" („Молодь України"), поетеси Г. Черінь „Широка панорама мистецької діяспори", відгук ректора Рівненського економіко-гуманітарного інституту академіка А. Дем'янчука, ректора Краматорського економіко-гуманітарного інституту професора Лі Цзегао (Донеччина), професора Слов'янського університету В. Горбачука, декана Черкаського університету В. Поліщука.

Літературознавець, професор філологічного факультету Національного Київського університету ім. Т. Шевченка Василь Яременко пише: „Книгою „Ми не розлучалися з тобою, Україно" Марія Білоус-Гарасевич повертає в Україну не лише власну літературознавчу працю, широку тематично, проблемно і жанрово. У наше розпорядження повертаються численні документи непроминального значення – листи відомих діячів української культури, спогади, відгуки – все, що з документальною точністю відтворює літературний побут письменників і вчених української діяспори".

Ректор Рівненського економічно-гуманітарного інституту академік А. Дем'янчук пише до М. Гарасевич: „...За Вашою книгою в нашому інституті проведені на всіх факультетах читання. На історико-філологічному факультеті за Вашою роботою пишуть курсові роботи... Ваша праця є аналітичною глибиною, кваліфікованим і рафінованим дослідженням творчости української клясики, допомагає нашим студентам глибше й повніше збагнути красу і велич рідного письменства. Особливо пильно вчитувалися ми в розділи, присвячені нашому землякові Уласові Самчуку. Ви особисто знали його, ми розглядали вміщені у Вашій книзі фотографії, ксерокопії листів та інші документи. Усі ці реліквії допомагають нам глибше збагнути творчість нашого видатного земляка. Ваша праця відкриває нам нові сторінки української культури і літератури. У ній є десятки імен тих трудівників пера, що про них, признаємось щиро, читаємо вперше. Ми вчимося у Вас любити рідне слово, нашу історію, культуру".

Були також прочитані уривки з листів і відгуків вчителів, директорів шкіл, визначних людей... В дуже багатьох листах та висловлених думках приділено увагу нашій діяспорі, підкреслено величезну цінну працю, надбання і ролю, яку вона відіграла й далі відіграє для державности України.

Всі відгуки на книжку підкреслюють її велике пізнавальне значення у вивченні культурного надбання діяспори та багатство інформацій, патріотизм книжки – джерело для виховання молоді, цінний епістолярний: розділ його названо „розкішним".

Легкість, прозорість стилю, багата, кольоритна мова, цікаве подання матеріялу робить книжку легкою до читання, поліграфія, оформлення книжки належить до найкращих. Наші читці В. Величко, Л. Величко, І. Галич, Н. Гевко, Ю. Коваль, Ю. Розгін, Х. Юзич, Я. Березовський показали своє вміння по-мистецькому виконати кожну річ.

Заключне слово й привітання від громади мала відома українка Маруся Бек. Її слово було тепле, зворушливо щире, повне признання й пошани до автора цієї небуденної книги, яка викликала таке велике зацікавлення в Україні. Підкреслюючи символічність назви книжки, М. Бек сказала, що ми дійсно ніколи не розлучались з Україною. Ми в своїх думках, прагненнях, цілеспрямованості, любові завжди були з Батьківщиною і для Батьківщини.

Концертна частина мала свій мистецький чар. Виконували її члени ансамблю „Цвіт калини" у складі Ю. Марштупи, заслуженої співачки України Є. Крикун, В. Марштупи, композитора, піяніста О. Бакума. У програмі були переважно пісні сучасних композиторів. Конферансьє була Л. Величко – заслужений діяч мистецтв України. Урочистий настрій вечору надавав портрет М. Гарасевич, макет її книжки – роботи мистця О. Шепченка та гарна декорація залі Ірини Тарнавської.

Присутність авторки книжки „Ми не розлучалися з тобою, Україно" Марії Білоус-Гарасевич на вечорі відчувалася в кожному слові, і під цим враженням співаки присвячували їй пісні, а Олег Бакум написав для неї композицію „Марія".

Марія Гарасевич присвятила цей незвичайний вечір усім невтомним трудівникам-патріотам діяспори та своєму незабутньому чоловікові, незамінному другові Богданові Гарасевичу.

Христина Годів-Юзич

Крилаті поетеси нової України

Ганна Черінь

Дві книжки поетес із України прибули до мене в однім конверті. Що їх єднає? Перш за все спонзорство Української народної каси в Монтреалі, що простелила цим поетесам килимок у діяспору. Але справді спільне для них – щирий патріотизм і чуйне серце, що б'ється любов'ю до Батьківщини і всього доброго навколо. Розглянемо твори обох, почавши зі старшої – **Розалії Тарнавської**. Назва її збірки – **„Птах з одним крилом“** – загадкова, символічна, а розгадати її легко, прочитавши книжку з початку до кінця. В ранніх віршах вона змальовує рідне Прикарпаття. „Село моє маленьке причаїлось, наче спить“... Тут і „верби шепчуть“, і „дівчата і жінки здавна тут шмаття прали...“ Просто і гарно, якби тільки не „шмаття“, що псує образ. Але враз сколихнулась Україна! Прийшов 1990 рік, провісник весни, радість грудня 1991 року – „Сталося. Збулося. Ми вільні, вільні, вільні!“ – вигукнула поетеса і з розпростертими крилами кинулась служити Україні словом:

Єднайтеся, люди,
Забудьте про чвари.
Допоможіть неньці
Лікувати рани.

Поетеса поклоняється нашому прапорові, державному гербові – „це те, що нам треба“ – дитинно, просто, але від серця пише вона. Але вже в 1992 році Розалія б'є на сполох: „Не розривайте навпіл Україну!“. Застерігає перед обманними речами Росії („Лукавиш, Росіє!“) з юдиними цілунками! Болісно викрикує поетеса:

Єднаймося!
Бо даром не віддасть нам
Свободи лютий ворог.

У віршах 80-их років поетеса „летить у молоді літа“. Молодою мала поетеса гаряче серце. Є вірш, присвячений синові. А чоловікові – нема. Мати, як сказала в одному вірші, залишилась із одним крилом (батько загинув...). А сама про себе поетеса у вірші 1987 року пише, що „відбуяли весни, а літа наче й не було“; в осінь вона влетіла з одним крилом, і воно болить. Поетеса не здається, тож недарма її книжка кінчається акордом:

Бунтуюсь,
Протестую,
Огризаюсь.
Не піддаюся, упираюся.
Не хочу бути „кошиком споживчим“!
Я хочу бути жінкою жаданою...
Трішечки гордовитою,
Коханою.
Я хочу і сама щось „споживати“
Я змучилась завжди все віддавати.

* * *

Галина Сподарик з її книжкою **„Жити і народжуватись“** спершу мені була ближчою, „своїшою“ із двох. Поки не почала „рипатись словами“ трохи занадто. Ця поетеса народилась в селі на Миколаївщині, 1960 року, отже, тепер їй близько 40 літ; вона вже пройшла початківське вибрикування і осягла свій власний стиль, що своїми розумними думками і яскравими, для вдумливого читача сприйнятливими метафорами йде добрим шляхом і обіцяє добрий розквіт. Так само, як і Розалія Тарнавська, Галина Сподарик журиться і тривожиться долею України, що, кинута Всевишнім на шлях свободи, щось заповільно ним шкандибає... „Тіпають покручі твої пшеничні коси, косить Чорнобиль веселі вечори“... Поетеса шукає причин недолі України: „гребінцем пера розчісую історію“...

Поетеса пише патріотичні вірші на державні свята, на пошану старим і новим світочам нашого народу. Це потрібно, це підносить дух якщо не всього народу, то принаймні тих відданих діячів-патріотів, кому поетеса свої вірші присвятила. Ці вірші потрібні, але поетично вони нижчі від тих, що писані без замовлення (замовлення буває і своє власне...) Часом висихає чорнило, і тоді, як радить Галина, треба чинити так:

Як не пишеться,
Хай читається.

Поетеса вимагає, перш за все, від самої себе:

Слова – не блуди-комиші
В твоїй засліпленій душі.
Будь паном слів поміж панами,
Розваж й не рипайся словами.

Розалія Тарнавська й Галина Сподарик, сполучаючи традиційне з доцільно новаторським, гідно репрезентують нову лінію українського віршування в молодій незалежній Україні.

„ОСЕЛЕДЧИК" ПІД ... ЖАРТАМИ

Весела імпреза в Чикаґо

Одна з перших цьогорічних квітневих субот надовго запам'ятається усім, хто завітав до Культурного осередку парафії церкви св. Володимира і Ольги в Чикаґо. Бо ж жіноцтво з Українського Золотого Хреста запросило нашу громаду на традиційну веселу імпрезу, що зветься чисто по-українськи – „Оселедчик“. Господинею була голова чикаґського відділу Анна Кузик. Вона спочатку коротко розповіла про завдання і ціль організації, ознайомила присутніх з гостями: о. митратом Іваном Кротцем, генеральним консулом д-ром Борисом Базилевським, його дружиною та донечкою, консулом Людмилою Протасовою та колективом працівників Генерального консульства в Чикаґо, директором Наукової бібліотеки ім. Стефаника у Львові д-ром Ларисою Крушельницькою, членами дирекції каси „Самопоміч“ та головою Управи організації УЗХ Наталією Іванів. Відтак А. Кузик зауважила, що „кожного року під час великого посту Відділ влаштовує товариський вечір з оселедцем“.

А найліпшою приправою до нього став виступ гумориста, професійного лікаря д-ра Євгена Стецьківа. Гість із теплої Фльориди сказав на початку, що сміх – це здоров'я. А тоді він дав усім стільки отієї медицини, виголошуючи жарти відомого в Україні гумориста Павла Глазового, що замість того, щоб людей підлікувати, в декого боліло попід ребром від сміху. На щастя, зорієнтувалась спостережлива пані Кузик і щоб злагіднити ситуацію, вона запропонувала присутнім виступ скрипкового дуету професійних музик зі Львова Дарії Городиської та Віри Хитрої. Добавку веселої медицини дістали всі пізніше, коли Стася Ястрембська прочитала цікаву і веселу гумореску „Добре, що ми українці“.

І знову уважне око господині пані Кузик примітило, що велика стрілка на годиннику вже докінчувала другий кругобіг. Тут вона попросила о. митрата Кротця провести молитву, щоб можна було починати гостину. Присутні вже слинку ковтали і, мабуть, не тому, що були голодні, а від того, що цілий вечір мусіли дивитись на різноманітні страви, виложені на столах посередині залі. Було весело, їлося смачно. Таке пам'ятається довго.

Лука Костелина

„Біла циганка" – на шкільній сцені

Щорічна театральна вистава середньої школи при церкві Непорочного Зачаття в Дітройті відбулася 19 травня 2000 року. Учні 12 кляси разом з хором та танцювальною групою поставили музичну п'єсу „Біла циганка“. Всю працю координували та режисерували вчителі української мови Світлана Площанська та Сергій Пасічник. Переклад з англійської та підбір музичного супроводу виконали самі учні, а музичну та літературну адаптацію – Христина Липецька та Сергій Пасічник. Молоді аматори сцени Тарас Андрушків, Андрій Гнатюк, Аня Конюх, Адріана Каранець, Іван Ковалишин, Алексaндер Максимюк, Данило Мензо, Славко Ковальчук, Марко Мелимука, Аня Мазяк, Адам Стейсі, Леонід Кол, Іван Пулис, Давид Головчак, Женя Шикула, Адріяна Вайґел, Леонід Кол і Тарас Андрушків виконали свої ролі дуже добре, грали з ентузіязмом і захопленням.

Сценка з вистави „Біла циганка“.

Протягом вистави зал вибухав оплесками та сміхом, нагороджуючи виконавців за вдало виконані сцени, пісні і танці, а завершилась вистава справжньою овацією. Це була яскрава феєрія, наповнена різноманітною музикою, співами, танцями і безупинними жартами, які талановито виконували зовсім молоді актори. Хор середньої школи і виконавці комедійних ролей Марко Мелимука, Адріяна Каранець, Адріяна Вайґел і Женя Шикула під проводом музичного режисера та диреґента Христини Липецької виконали оригінальні пісні англійською мовою. Чудовим був фортепіяновий акомпаньямент Олі Соловій. Тепло зустріли глядачі і виступи танцювальної групи, зформованої зі студентів 10 та 11 кляс (соліст – Данило Мензо), яка виконала кілька циганських танців, поставлених вчителем мистецтвознавства Любою Китастою. Художнє та технічне оформлення сцени виконали Андрій Гнатюк та Давид Головчак. Слід також відзначити активну участь учнів 11 кляси, які прийшли на виставу з квітами, в циганських строях і створили для глядачів святкову атмосферу перед початком п'єси і в перерві. Багато з присутніх були розчулені гарною українською мовою, що лунала зі сцени. Після вистави Клюб батьків при школі, керований Уляною Мазяк, пригощав усіх солодким та кавою.

Вистава п'єси „Біла циганка“ дала можливість усім присутнім переконатися, яке велике завдання виконує наша українська католицька школа при церкві Непорочного Зачаття. Тут висловлюємо свою вдячність отцям-Василіянам на чолі з парохом о. Робертом Лукавим, ЧСВВ, за їхню турботу, а також всьому вчительському складові на чолі з директором Михайлиною Вайґел.

Христина Юзич

Олімпіяда-2000...

(Продовження зі стор. 5)

коли Жулинського, який передав діяспорним олімпійцям особисте привітання та побажання успіхів від Президента Леоніда Кучми та Прем'єра Віктора Ющенка. Микола Жулинський підкреслив, що уряд Ющенка – це справді український патріотичний уряд, який працює на одну мету: щоб людям стало жити краще, щоб люди були горді за свою країну і не шукали щастя по чужих землях. Задля цього у повній злагоді сьогодні працюють Президент, Верховна Рада і Уряд. Віце-прем'єр-міністер розповів про заходи на зміцнення української державности, які плянується здійснити до 10-річчя Незалежности: провести перший фестиваль українців світу, конференцію у пам'ять етноциду нашого народу, оголосити конкурс на створення меморіялу жертвам боротьби за волю України, об'єднати українське православ'я в українську автокефальну незалежну помісну Церкву, дав особисту обіцянку зробити все для того, щоб УПА була визнана воюючою стороною у Другій світовій війні. М. Жулинський вручив головному організаторові й натхненникові Олімпіяди-2000 Ігореві Чижовичу почесну грамоту українського Уряду, підписану Прем'єр-міністром В. Ющенком, як нагороду за громад-ську працю в діяспорі.

Стефанія Вовчок – чемпіонка І-ої Діяспорної Олімпіяди 1936 року.

Цікавою несподіванкою стала присутність у залі учасниці першої діяспорної Олімпіяди 1936 року Стефанії Вовчок. Сьогодні їй близько 80 років, але вона пригадала події тих змагань, ніби то було вчора – як здобула золоту медалю в бігу на 400 метрів, а срібну – за стрибки у висоту.

Президент Світового Конгресу Українців Аскольд Лозинський закликав поширити діяспорні олімпіяди на усіх українців, які живуть поза межами України – а їх не багато й не мало – аж 20 мільйонів! 800 тисяч в США, 800 тисяч в Канаді, 700 тисяч в Казахстані, 350 тисяч в Узбекистані, понад мільйон в Білорусі.., і ми, сказав, А. Лозинський, пам'ятаючи слова Т. Шевченка "Обніміте ж, брати мої, найменшого брата", мусимо включати до наших спортивних свят і тих братів, що живуть в гірших умовах.

Голова олімпійського комітету Ігор Чижович (ліворуч) вручає плякату з медалею керівникові футбольної команди "Чорноморська Січ" Ярославові Твардовському.

Микола Жулинський вітає парад учасників.

Офіційне відкриття Олімпіяди відбулося наступного дня, в неділю, на великій футбольній площі. Ведучий Роман Дубенко оголошує марш учасників. Прапороносці виносять олімпійський прапор спортивних організацій діяспори. Команди-учасниці виходять одна за одною і, обійшовши коло спортивного поля, шикуються в центрі.

Ось виходить збірна з Чикаго УАСТ "Леви" і "Крила". Ці обидва спортивні осередки були засновані в 1949 році, з-посеред інших видів спорту найбільше плекали футбол. "Леви" протягом довгих років виступали в найвищій клясі місцевих американських ліг, дуже часто здобуваючи перемоги. Двічі, в 1958 і 1972 роках, дійшли до півфіналу за Кубок Америки. Також не раз виходили волейболісти чемпіонами в змаганнях американських команд і УСЦАК. А футболісти "Крил" мають на своєму рахунку титули чемпіонів у місцевій І-ій дивізії і УСЦАК.

Маршують представники українського спортивного товариства "Львів" з Клівленду. Товариство засноване наприкінці 1949 року і спочатку мало назву "Орлик", яку змінено на "Львів" у 1954 році. Протягом свого 50-річного існування особливо відзначалися футбольні й жіночі волейбольні команди, які багаторазово ставали чемпіонами як в американських лігах, так і на терені УСЦАК. Футбольна ланка цього товариства виховала ряд видатних футбольних гравців. На поле виходить УСТ "Черник" з Дітройту. Засноване 20 листопада 1949 року, Товариство "Черник" протягом своєї півстолітньої історії гідно репрезентує український спорт на американських спортивних аренах і є одним з найактивніших товариств у рамках УСЦАК. УСТ "Черник" довгі роки є остоєм делеґатури УСЦАК-Захід.

Ведучий спортивного параду олімпійців Роман Дубенко вітає відбиванкову (волейбольну) команду під спонзорством Українського Культурного Центру у Воррен, Мишиґен, які достойно несуть звання українських спортовців на американських аренах.

Оплесками й бадьорими вигуками вітають учасники свята вихід на поле команди спортивно-виховного товариства "Чорноморська Січ" з Нюарку, Нью-Джерзі. Засноване 21 грудня 1924 року, це єдине спортове товариство, яке бере участь у всіх трьох діяспорних олімпіядах. Протягом своєї 75-літньої історії спортовці "Чорноморської Січі" багатократно були чемпіонами в американських лігах та у змаганнях УСЦАК, як також в попередніх олімпіядах. Товариство вповні підтверджує свою назву спортово-виховного – вже 31 рік провадить надзвичайно успішні спортивні табори у Ґлен-Спею, Нью-Йорк, 36 років видає журнал "Наш спорт".

Український спортивний клюб Нью-Йорку був заснований у 1948 році і вже понад півстоліття гідно репрезентує українське ім'я на теренах метрополії Нью-Йорку та поза її межами в різних ділянках спорту. Футболісти УСК стали відомі й на всеамериканській арені, коли у 1965 році завоювали Кубок Америки.

Чисельною різновіковою групою виходить Пласт – організація української молоді в Америці. Пластові гуртки в Америці існували ще в 20-ті роки, але справжня повноцінна пластова діяльність розгорнулася щойно після Другої світової війни, а точніше – в 1951 році. Згідно з давньою традицією, привезеною з рідних земель, Пласт присвячує велику увагу фізичному вихованню молоді, що є основою численних спортивних гуртків. І хоча в останні роки кількість цих гуртків зменшилася, однак ентузіязм молоді не спадає.

Гордо виносить на поле прапор Канади спортивне товариство "Україна" з Торонто. 30 червня Товариство якраз відзначило 52 роки свого існування. Від 1948 року і донині "Україна" з Торонто славиться як один з наймогутніших спортових осередків цієї країни поселення. Найбільшими успіхами уславилися футболісти, волейболісти і шахісти, які не раз ставали чемпіонами. У 1975 році волейбольна команда здобула звання чемпіона Канади. Великого визнання заслуговують спортивні організатори з Торонта, передусім пан Чолій, що привіз дітей на змагання, які зуміли так гарно представити свою команду у Філядельфії. Це коштувало немалих грошей, варто сказати, що лише автобус на 4 дні обійшовся в 5,000 долярів, не кажучи вже про інші витрати.

Іде Український футбольний клюб з Йонкерсу, Нью-Йорк, – в минулому СК СУМ "Крилаті", що почали виступати на футбольних грищах в місті Йонкерс в 1966 році. Протягом років українські футболісти багато разів здобували звання чемпіонів у своїй дивізії, як також ліґові чаші і трофеї першунів у турнірах УСЦАК. На цій Олімпіяді спортсмени з Йонкерсу виступають під назвою УФК (Український Футбольний Клюб) Йонкерс, під якою їх зголосив здібний молодий провідник Марко Гованський.

З особливою приємністю ведучий олімпійського параду вітає нову спортивну одиницю – Український футбольний клюб з Нью-Йорку, який створили новоприбулі з України. Присутні гарячими оплесками супроводжують марш футболістів "четвертої хвилі". Український спорт в діяспорі справді дуже потребує свіжого поповнення, а завзяття і фізична підготовка футболістів новоствореної команди показують, що в ряди діяспорного спорту влилася надійна підмога.

Учасників спортивного свята привітали голова Олімпійського комітету Ігор Чижович та почесний гість, віце-прем'єр-міністер України Микола Жулинський. Офіційне відкриття змагань проголосив президент УСЦАК Мирон Стебельський. Звучить гуцульська трембіта – традиційне вітання діяспорних олімпіяд. Його виконав трембітар Дмитро Луців. Настає урочистий момент піднесення прапорів і відспівання державних гимнів – українського, канадського і американського. Услід за солістом Ігорем Кушніром гимни співають усі учасники свята. І нарешті, найвищий момент олімпіяд – запалення опімпійського вогню. Маленький спортовець з високо піднятим вогнем в руці вибігає на спортивну арену і передає факел іншому юному учасникові – естафета передається з рук в руки, останній гінець підносить факел до олімпійської чаші, спалахує вогонь – і Діяспорна Олімпіяда-2000 офіційно відкрита. Отець мітрат д-р Іван Біланич благословляє імпрезу, учасник змагань Тарас Яворський виголошує олімпійське приречення чесної гри. Роман Пиндус – урядовий дорадник повіту Ессекс, Нью-Джерзі, а в українській громаді – член "Чорноморської Січі" та секретар УСЦАК, вручає почесні грамоти Конґресу І. Чижовичу та Я. Козакові – представникам "Тризуба" у зв'язку з 50-річчям організації. Завершує церемоніял танцю-

(Закінчення на стор. 21)

Олімпіяда-2000...

(Закінчення зі стор. 20)

Трембітар Дмитро Луців посилає традиційне вітання діяспорних олімпіяд.

вальний ансамбль "Сизокрилі" під керівництвом Р. Прийми-Богачевської. Олімпіяда-2000 здійснюється, закарбувавши ще одну славну сторінку в історії українців Америки і Канади.

В такі хвилини, мабуть, немає людини, яка б не замислилась з гордістю і зворушенням про нашу спільноту за межами батьківщини, про наші надбання, а особливо про людей, які багато працюють, щоб втримати і розвивати наші традиції, щоб ми почувалися в чужому середовищі не як пил на вітрі, а як організована спільнота на розсіянні, що шанує коріння свого роду. Переважна більшість учасників спортивного свята народжена на американському континенті і, можливо, саме цей фактор має особливу цінність: передати нащадкам український дух і закріпити його в молодих душах назавжди. І які ще імпрези, як не спортивне братство і чесне суперництво, можуть здійснити цю мету краще?

Звичайно, серед вдалого, на загальну думку, спортивного свята можна було чути й критику, і зауваження, і побажання. Особливо – побажання. І найголовніше з них, щоб діяспорні олімпіяди проводились не вряди-годи, а регулярно, як належить олімпіядам; щоб огляд спортивних сил нашої молоді був представлений більш масово, "як колись" (в Олімпіяді-1988 взяло участь 718 учасників); щоб і публіки з'їжджалося "як колись" (до 10 тисяч людей в 1988 році і менше тисячі нині)... Доводилося чути і таке, наприклад, що спілкування футболістів між собою пересипане нецензурними словами усіма мовами – російською, польською, англійською, або що діти не навчені відповідно поводитися, коли виконуються державні гимни, що колони учасників мляві... Все це, так би мовити, – маленькі закиди на маргінесі великої, титанічної праці, яку здійснила група самовідданих ентузіястів, що роками присвячують свій час і сили цій, можливо, найважливішій, ділянці у справі виховання і гуртування нашої молоді. І цього ніхто не зможе применшити. В тому, що третя Діяспорна Олімпіяда здійснилася так успішно, заслуга передусім Ігоря Чижовича, президента Кредитової Спілки "Самопоміч" у Філядельфії, президента спортового осередку "Тризуб"; Ярослава Козака – заступника президента "Тризуба", управителя "Тризубівки"; Іринея Ісаїва – спортового координатора Олімпіяди-2000; Ореста Лисюка, на руки якого лягла відповідальність за господарку – підготовку спортивної площі, написів, карточок, сорочок, а також розміщення в готелях та всі інші клопоти; брати Богдан і Юрій Чайківські, Олег Цюк... Понад сотню людей доклали праці, щоб свято пройшло на такому гарному організаційному рівні.

Після відкриття, коли змагання і відпочинок на "Тризубівці" йшли своїм порядком, ми довго розмовляли з паном Мироном Стебельським про долю українського спорту в діяспорі. В голосі мого співрозмовника звучала стурбованість:

– Колись такі осередки, як Дітройт, Клівленд, Торонто, Монтреаль, Чикаґо, виставляли сотки учасників. Сьогодні – не те. І не тому, що молоді бракує. Підіть увечорі на забаву – сотні і сотні молодих людей... Треба думати, як оживити наш спорт. Велику надію подають новоприбулі...

– Ми називаємо це діяспорними олімпіядами,– продовжує далі М. Стебельський. – Може, це не зовсім відповідна назва? Може, краще – спортивний фестиваль? Олімпіяда зобов'язує до певних правил... До олімпіяд люди ставлять певні вимоги... Будемо думати над цим...

Мирон Стебельський (ліворуч) вручає нагороди змагунам.

М. Стебельський, як приклад, розповів про такий курйоз: футбольна команда "Галичина" з України виявила бажання взяти участь в Діяспорній Олімпіяді-2000. Організаційний комітет радо вислав їм запрошення, в якому було вказано, що "для участи в олімпіяді". Службовець у відділі віз покрутив папір в руках і сказав: "Яка тепер олімпіяда? Що ви мені єрунду говорите? Олімпіяда буде у вересні в Австралії". І відмовив у візі.

...Треба думати на майбутнє – на такій ноті, в загальному, завершилось це спортивне свято на "Тризубівці". І навіть якби йому дали іншу назву, все одно для кожного з нас воно по своїй значимості – у сенсі організації і виховання української молоді – ніколи не втратить ваги олімпіяд.

Світлини Раїси Галешко, Ярослава Кулинича і Романа Луня.

Перебудову завершено до спортивного свята

Ще в березні минулого року на загальних зборах УСО „Тризуб" у Філядельфії було вирішено перебудувати головний будинок „Тризубівки", щоб краще пристосувати його до потреб спортивного життя молоді. Пропонувалося закінчити роботи до української діяспорної Олімпіяди-2000. Декому це завдання видавалося непосильним, але часом й очайдушні наміри набирають реальних форм, коли є ентузіясти, готові взяти на себе відповідальність і завершити нелегке діло. І ось після тринадцяти місяців праці добровольців, членів „Тризуба", з фінансовою допомогою місцевої громади, перебудову було завершено до початку спортивного свята.

Для здійснення цього проєкту найбільше зробили Ярко Козак та Ігор Чижович. Вони впродовж тижнів і місяців віддавали свій труд, щоб зробити нашій громаді цей прекрасний подарунок на порозі Олімпіяди-2000. До цього патріотичного діла причинилась теж місцева кредитівка „Самопоміч", яка подвоювала пожертви членів на користь „Тризуба".

І ось настало 10 червня – посвячення перебудованого головного будинку „Тризубівки". Його довершили о. д-р І. Біланич – капелян „Тризуба", і о. М. Чуман. Вони теж сказали кілька похвальних слів для тих, що своєю добровільною працею і грошовими пожертвами причинились до завершення будинку на „Тризубівці".

Після релігійної церемонії настав акт перетинання стрічки при вході до головної залі. Це здійснили голова „Тризуба" інж. І. Чижович, Я. Козак і Т. Колп.

Мґр. Ярко Козак, який був головним організатором перебудови, розповів про виконання робіт добровільними працівниками, членами „Тризуба". Серед них – В. Сімків, Т. Колп (провідні виконавці), Г. Долинський, М. Пришляк, М. Бучковський, Г. Походжай, П. Чорів, Р. Циган, А. Музика, С. Ярема, Л. Лучанко, С. Абрам, Е. Швак і покійні вже М. Качанюк і Г. Гарматій. Присутні вшанували цих працівників тривалими оплесками.

Д-р Олександер Білик

Успішний виступ спортсменів-інвалідів

До Олімпіяди-2000 готуються українські спортсмени-інваліди, які братимуть участь в Параолімпійських іграх цього року. Недавно у Вільнюсі відбувся міжнародний турнір дзюдо, в якому поруч зі спортсменами-інвалідами Англії, Греції, Росії, Латвії та Литви виступали спортсмени-інваліди України. Вони здобули перше загальнокомандне місце. Це вже другий за порядком успіх українських спортсменів-інвалідів, які раніше у відбіркових змаганнях в м. Деолз у Франції здобули ліцензії для участи в Параолімпійських іграх. У Вільнюсі золоту медалю здобув Сергій Сидоренко у вазі 65 кг. Костянтин Калагурян (73 кг), Микола Левицький (100 кг.), Василь Дуб (81 кг.) та Констянтин Бичковський (80 кг.) завоювали срібні медалі.

Невтішний стан в художній гімнастиці України

Ще так недавно художні гімнастки України посідали чільні місця на міжнародних змаганнях. На чемпіонаті Европи 1994 року в Греції українки здобули перше місце, в 1996 році повторили цей осяг в Осло, Норвегія. В 1996 році на черговому чемпіонаті Европи в Португалії команда України стала віце-чемпіонкою. Саме в цих роках кістяк збірної складали Катерина Серебрянська і Олена Вітриченко. Після цього виникли чвари між провідними тренерами і школами цього виду спорту, внаслідок яких завчасно відійшла від змагань Катерина Серебрянська, а тепер робиться усе можливе до відходу Олени Вітриченко. Перевірка сил української художньої гімнастики на недавному чемпіонаті Европи в Сарагосі, Еспанія, показала її слабкість. В індивідуальних конкуренціях українки заледве здобули єдину срібну медалю (Тамара Єрофєєва), а команда опинилася аж на 5-му місці. Давню перевагу України в цьому виді спорту через вищенаведених причин на терені Европи перейняла збірна Росії, яка цим разом здобула командну першість.

Календарець тенісових змагань на 2000 р.

5-6 серпня	– Подвійні ігри, „Союзівка";
2-4 вересня	– Чемпіонати УСЦАК, „Союзівка";
30 вересня- 1 жовтня	– Осінній турнір, „Тризубівка".

В КІНЦІ ГАЗЕТИ

ЦІКАВО

Появляться друком історичні герби українських земель

КИЇВ. – Видавниче і поліграфічне агентство „Такі справи" підготовляє до друку понад 400 історичних гербів українських земель, повідомив директор агентства Сергій Данилов. Українська геральдика зібрана воєдино, вперше побачить світ. Видання має з'явитися у вересні-жовтні ц.р. Матеріяли для публікації та наукові консультації, за словами директора агентства, надає кандидат історичних наук Юрій Савчак, який консультував щодо створення великого герба України. „Цим проєктом ми займаємося десять років, – сказав С. Данилов. – Ми прагнемо, щоб видання було просто розкішним не лише за змістом, але й за поліграфією і дизайном".

Майбутнє видання точно відтворюватиме старовинні герби, але виконані вони будуть у сучасній стилістиці. Керівник проєкту – журналіст Юрій Луканов, автор книжки „Третій Президент. Політичний портрет Леоніда Кучми".

Ця дивовижна природа

Фікус

Фікуси та алое є у багатьох українських житлах як кімнатні рослини. З алое-столітника виготовляють цілющі сполуки для лікування очей. Фікус належить до родини шовковиць, а його різновид – інжир, смоква – дає великі солодкі плоди. Українка Марта Христова, яка читає „Свободу" в Ізраїлі, побачила ці рослини в країні свого перебування і зфотографувала для нашої газети.

Звісно, бувальців тропічних країн не здивують фікус та столітник як дерева, але для багатьох наших читачів буде цікаво побачити звичні кімнатні рослини такими велетнями.

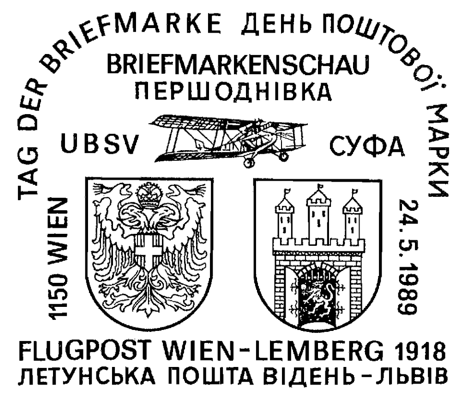

Алое

ФІЛАТЕЛІЯ

Перша в світі летунська пошта: Відень – Львів – Київ

Поштові марка і штемпель Австрії, присвячені летунській пошті Відень – Львів

Під час Першої світової війни, взимку 1914 року, Перемишль був оточений російським військом і австрійське командування доставляло свої накази до Перемишля літаками. Повертаючись, летуни брали з собою приватні картки й листи. Коли про це дізналася ширша громада, то почала клопотатися про відкриття офіційної летунської пошти. Таке рішення було прийняте.

Так виник перший в світі повітряний міст – „пошта летунів". На головній пошті Перемишля з'явився штемпель зі зображенням літака і написом „Пошта летунів, Перемишль. 1914-1915" (K.u.K. Fliegerpost. FSTG Przemysl. 1914-1915"). Поштові картки з обложеного міста укладалися в пачки по 5 кілограмів. Кожного разу летун брав з собою 5 пачок. Таким чином за 33 лети було перевезено 85 тисяч карток.

Літаки доставляли також газети, ліки. В облозі опинилося 120 тисяч осіб і пошта летунів, звісно, не вдовольняла їхні запити. При цьому лети виконувалися на недосконалих і ненадійних літаках того часу „Кнолер-Альбатрос БІІ", з відкритими кабінами.

Цей досвід було використано в квітні 1918 року при відкритті першої в світі регулярної лінії летунської пошти Відень – Краків – Львів – Київ. Її керівником став 24-річний фронтовий летун Август Рафт фон Марвіль, який мав команду з 30 летунів, а також 22 машини. Лінія діяла до 15 жовтня 1918 року. Лише за перший місяць було переслано з Відня до Києва 6,482 листи і картки, з Києва до Відня – 9,124. Лише у Відні для летунської пошти було продано за місяць 97,973 марки.

Лінія Відень – Київ мала протяжність 1,200 км. Літак вирушав з Відня щодня о 4.30 ранку, приземлявся у Кракові, Львові, Проскурові, а о 5.30 вечора прибував до Києва. Зворотній лет виконувався за тим же розкладом. Безперервне перебування в повітрі тривало 11 годин.

Події війни змусили в жовтні 1918 року перервати лети до Києва і летунська пошта з Австрії була відновлена в липні 1922 року на трасі Відень – Париж. Картки і листи першої в світі летунської пошти високо цінять філателісти.

За матеріялами журналу „Вісті СУФА", травень, 1989 року

Л.Х.

Австрійський літак привіз листи до Перемишля (світлина 1914 року).

Відповіді на хрестиківку з ч. 26

Горизонтально:
1. Підпис. 4. Мовник. 7. Грім. 8. Абат. 9. Крути. 12. Абсурд. 13. Бестія. 14. Золото. 16. Собака. 19. Алтай. 21. Лихо. 22. Море. 23. Корчма. 24. Армада.

Вертикально:
1. Пагода. 2. Двір. 3. Сморід. 4. Маштаб. 5. Небо. 6. Китиця. 10. Бубон. 11. Особа. 14. Земляк. 15 . Облуда. 16. Скарга. 17. Анкета. 18. Тхір. 20. Тора.

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040

Air Ukraine UZBEKISTAN airways

"UZBEKISTAN AIRWAYS" та "AIR UKRAINE"

ВИКОНУЮТЬ СПІЛЬНІ БЕЗПОСАДКОВІ ЛЕТИ

НЬЮ-ЙОРК – КИЇВ далі до ТАШКЕНТУ

на літаку БОІНГ-767-300

В П'ЯТНИЦІ І НЕДІЛІ, а від 6 червня і у ВІВТОРКИ

з летовища Кеннеді-термінал 4 East

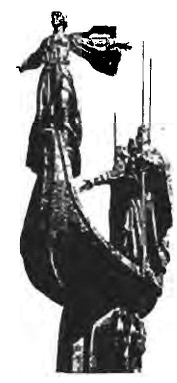
За довідками телефонувати:

"UZBEKISTAN AIRWAYS":

1-212-489-3954 *(бюро)*
1-212-245-1005 *(резервування квитків)*
1-718-244-0248 *(вантажі)*
1-718-244-0251 *(вантажі, факс)*

Diaspora ENTERPRISES

For lowest airfares call **215-567-1328**

INDEPENDENCE TOUR

August 11 - 25 August 22 - Sept. 5

Lviv Iv. FRANKIVSK/Yaremche CHERNIVTS Kamjanets-Podilskyy ODESA/Kherson YALTA SYMFEROPIL/Bakhchisaray KYIV/Kaniv

Independence Concert August 23

Independence Day Celebrations in KYIV

15 days $2550.00

FOR TOUR BROCHURE: **1-800-487-5324**

220 South 20th Street, Philadelphia, PA 19103

LVIV EXPRESS SERVICES
OKSANA INTERNATIONAL

1111 East Elizabeth Ave.
Linden, New Jersey 07036 **(908) 925-0717**

ПАЧКИ В УКРАЇНУ

БІЛОРУСІЮ, РОСІЮ, ПОЛЬЩУ, ЕСТОНІЮ, ЛАТВІЮ, ЛИТВУ, СЛОВАКІЮ

КОРАБЛЕМ	ЛІТАКОМ	ДОЛЯРИ	ЕЛЕКТРОНІКА
мін. 10 фунтів	2 - 3 тижні мін. 10 фунтів	Висилка та доставка	220 В

ПРИСКОРЕНА ДОСТАВА ЛІТАКОВИХ ПАКУНКІВ до Західної України

БУДЬ-ЯКИЙ ХАРЧОВИЙ ПАКУНОК З НАШОГО КАТАЛОГУ **10% OFF** З ЦИМ КУПОНОМ

ТІЛЬКИ У НАС! ВСІ ХАРЧІ З АМЕРИКАНСЬКИХ КРАМНИЦЬ

ВІДПРАВКА КОМЕРЦІЙНИХ ВАНТАЖІВ

Є ШИРОКИЙ ВИБІР ПАКУНКІВ ВІД $88 ДО $248

SEND PACKAGES TO US THROUGH UPS • CALL FOR UPS LABELS: 1-800-9-OKSANA

Пакунки

Door to door delivery of packages, letters

Пачки з продуктами
Food parcels

Грошові перекази
Money transfers

UKRAINIAN POST INTERNATIONAL

Кур'єрські послуги

Courier service

Комерційні вантажі
Commercial shipments

Туристичні послуги
Travel services

Ми доставляємо: в Україну
Росія, Білорусь, Литву, Латвію Естонію, Грузію, Вірменію Азербайджан, Казахстан, Киргизію, Узбекістан

We deliver to Ukraine
Russia, Latvia, Estonia, Georgia Armenia, Uzbekistan Azerbaijan, Kazakhstan.

Air - Авіа Sea - Морем

Достава до адресата

Пересилка грошей
Швидко
Надійно
Конфіденційно

Money delivered Quickly Reliable Personally

By Western Union

Наші гарантії: фотографія отримувача

Each parcel is hand delivered and receipt confirmed by photo of the recipient.

Дзвоніть! Ми завжди біля вас та разом з Вами!

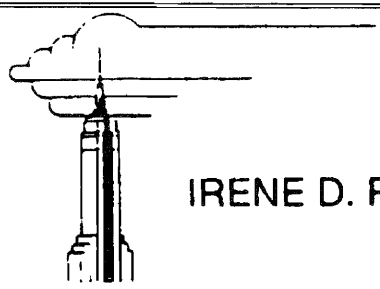
За інформацією звертайтеся

ЗАБИРАЄМО ПАЧКИ З ДОМУ

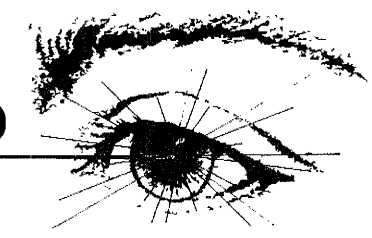
Toll free: (877) UPI-POST
(877) 804-7078
(201) 313-3630
348 Lawton Avenue • Cliffside Park, NJ 07010

For information contact

PICK UP

Ділимося сумною вісткою, що 30 червня 2000 р.
відійшла у вічність

бл. п.

ГАЛИНА СЕГЕЙДА

з дому ЗАГОНОВСЬКА

вдова по колишньому послові Василеві Сегейді

ПАНАХИДА буде відслужена в середу, 5 липня ц.р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Conroy Funeral Home, Baund Brook, NJ.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в четвер, 6 липня ц.р., о год. 10-ій ранку в церкві-пам'ятнику св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:

брат – ЮРІЙ ЗАГОНОВСЬКИЙ з дружиною ЛЮСЕЮ
племінниця – ХРИСТИНА з чоловіком КОРТІСОМ
племінник – МИКОЛА з дружиною ДОННОЮ і дітьми ЕРИКОМ і АНДРІЙКОМ
та ближча родина СЕГЕЙДІВ
швагерка – ОЛЕКСАНДРА СЕЛЕПИНА
племінниця – ТАМАРА з чоловіком КЕНЕТОМ КОМБЕЛАК та їхніми дітьми.

Вічна їй пам'ять!

З почуттям невимовного жалю ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що 26 червня 2000 р. з волі Всевишнього, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшов у вічність на 96-му році свого трудолюбивого життя наш найдорожчий
БАТЬКО, ДІДУНЬО, ПРАДІДО, ВУЙКО, ШВАҐЕР і ТЕСТЬ

бл. п.

мґр прав

АТАНАЗІЙ СВАРИЧЕВСЬКИЙ

нар. 19 липня 1904 р. в Заліссю

ПАНАХИДА відбулася в четвер, 29 червня 2000 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Hempstead Funeral Home, Hempstead, NY.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в п'ятницю, 30 червня 2000 р., о год. 10-ій ранку в церкві св. Володимира в Гемпстеді. Після Заупокійної Служби Божої, тлінні останки були перевезені на вічний спочинок на цвинтар в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

В глибокому смутку залишені:

доньки – УЛЯНА, вдова по св. п. АНАТОЛІЄВІ ВОВКОВІ
– ХРИСТИНА ПОДОЛЮК з мужем БОГДАНОМ
син – ЮРІЙ
внуки – АНДРІЙ ВОВК з дружиною ЛЯРИСОЮ
– МАРТА ПОДОЛЮК ДЖІОВАГНОНІ з мужем РОБЕРТОМ
– РОМАН ПОДОЛЮК
– ЛІДА ВАСИЛЕНКО з мужем МИХАЙЛОМ
– ХРИСТЯ КОЛИНС з мужем ДЖИМОМ
правнуки – СТЕФЦЯ і ЛЕСЯ КОЛИНС
– ТОМА ВАСИЛЕНКО
швагер – РОМАН РОМАНЮК з дружиною СОФІЄЮ, дітьми та внуками
братанки – ОРЕСТ, ІГОР з дітьми ХРИСТИНОЮ і ДЖЕКОЛІН і ТЕОДОР РОМАНЮК
братанниці – РОМА КОРОПЕЙ з дітьми ЛЕСЕЮ, БОРИСОМ і ЛІНОЮ
– СТЕФАНІЯ ЧУБЕЙ з родиною в Україні
сестрінка – МАРТА ОСИПЕНКО з родиною в Україні
свати – ІВАН і МАРІЯ РИХВІЦЬКІ
та ближча і дальша родина в ЗСА і Україні.

Вічна йому пам'ять!

Просимо про молитви за душу Покійного.

Замість квітів родина просить складати пожертви в пам'ять Покійного на стипендійну акцію Союзу Українок Америки, Фонд Суспільної Опіки СУА, або Фонд Чорнобиля СУА: 108 Second Ave., New York, NY 10003

**За мову і зміст посмертних оголошень
і подяк редакція не відповідає**

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ в АМЕРИЦІ
КРАЙОВА УПРАВА

Подаємо до відома, що 30 червня 2000 р. відійшов у вічність довголітній активний член і спортовий референт при КУ СУМ

св. п.

друг ЯРОСЛАВ ПЕТРИК

Родині складаємо щирі співчуття і закликаємо все наше членство долучитися до молитов за спокій душі Покійного.

Гартуйсь!

Вічна йому пам'ять!

КРАЙОВА УПРАВА СУМ в АМЕРИЦІ:
ЮРІЙ НАКОНЕЧНИЙ, голова
ІРИНА КОГУН, секретар

Ділимося сумною вісткою, що в четвер, 29 червня 2000 р. відійшов у вічність наш найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ

бл. п.

ІВАН КРОПИВКА

нар. 1916 р. в Наріжжю, Полтавської обл., Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 1 липня 2000 р., о год. 11-ій ранку в похоронному заведенні Buchanan Funeral Home в Neillsville, Wisconsine на цвинтар у Neillsville.

У глибокому смутку залишилися:

дружина – ЕВА
сини – ТОМ з дружиною ДЖУДІТ
– АНДРІЙ з дружиною ЛОРІ
– МИХАЙЛО з дружиною ДАЯНОЮ
внуки – БРАЄН, ЕМІ, СКАТ, АНДРІЙ, БЕРИ і МИХАЙЛО
та ближча і дальша родина в Америці і Україні.

Вічна йому пам'ять!